

**SOCIETATEA UROLOGILOR
DIN REPUBLICA MOLDOVA**

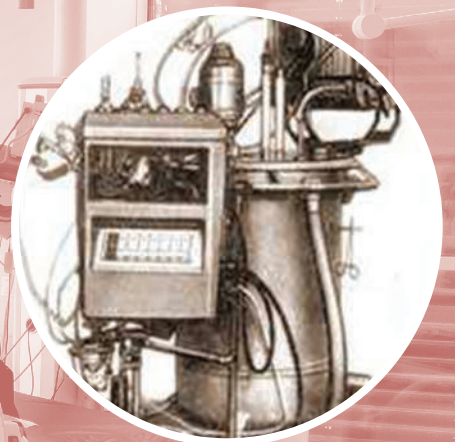
**UNIVERSITATEA DE STAT DE MEDICINĂ ȘI FARMACIE
„NICOLAE TESTEMIȚANU” DIN REPUBLICA MOLDOVA**

ISTORIA SERVICIULUI DE UROLOGIE, DIALIZĂ ȘI TRANSPLANT RENAL DIN REPUBLICA MOLDOVA

Album ilustrat

HISTORY OF UROLOGY, DIALYSIS AND KIDNEY TRANSPLANTATION SERVICE IN THE REPUBLIC OF MOLDOVA

Illustrated Album

Chișinău, 2019

CZU: 616.6(478-25)(091)=135.1=111

T 16

Autori: *Adrian Tănase, Petru Cepoïda*

Concept: *Adrian Tănase*

Redactor: *Silvia Ciubrei*

Traducere în limba engleză: *Elena Cuïban*

Design, machetare, copertă: *Andrei Ichim*

Descrierea CIP a Camerei Naționale a Cărții:

Tănase, Adrian.

Istoria serviciului de urologie, dializă și transplant renal din Republica Moldova : Album ilustrat = History of urology, dialysis and kidney transplantation service in the Republic of Moldova : Illustrated Album / Adrian Tănase, Petru Cepoïda ; red. : Silvia Ciubrei ; trad. lb. engl. : Elena Cuïban ; Universitatea de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu” din R. Moldova, Soc. Urologilor din R. Moldova. – Chișinău : S. n., 2019 (Tipogr. „Bons Offices”). – 112 p. : fot.

Aut. sunt indicați pe vs. f. de tit. – Tit., text paral.: lb. rom., engl. –

Referințe bibliogr.: p. 17-19 (39 tit.) ; 30-32 (39 tit.). – 300 ex.

ISBN 978-9975-87-470-0.

Tiparul executat la Casa Editorial-Poligrafică „Bons Offices”

BONS OFFICES

str. Feredeului nr. 4/6, tel.: 0-22-50-08-95

www.bons.md, e-mail: ion@bons.md

ISBN 978-9975-87-470-0

© *Adrian Tănase, Petru Cepoïda*, 2019

PREFAȚĂ

Ideea de a concentra toate realizările serviciului de urologie, dializă și transplant renal sub forma unui album ilustrat, în mod cronologic, a fost posibilă grație atât existenței unui bogat material iconografic, statistic, științific și imagistic în colecția personală, cât și suportului colegilor de breaslă.

În Republica Moldova dezvoltarea, perfecționarea și modernizarea serviciului de urologie, dializă și transplant renal sunt consemnate prin mai multe realizări, în mare măsură, sub aspect istoric, majoritatea dintre ele pornind de la urologie.

Totul a început de la profesorul Solomon D. Goligorskii, în perioada anilor 50-60 ai secolului trecut, care, în scurt timp, a creat o școală a urologiei autohtone. În anul 1955 a fost deschisă prima Secție de urologie, apoi a fost creat primul Laborator „rinichi artificial”, urmat de prima ședință de hemodializă (1962) și prima dializă peritoneală (1963).

Odată cu constituirea Catedrei de urologie, în anul 1962, mai mulți specialiști urologi sunt încadrați în activitatea practică și în cea științifică. Au fost susținute o serie de teze de doctor și de doctor habilitat de o valoare incontestabilă în acea perioadă (A. Kațîf, N. Bogomolnii, V. Punga, M. Bîrsan, N. Tetrarov, I. Mastica ș.a.).

Un rol decisiv în dezvoltarea și extinderea serviciului de urologie din Republica Moldova l-a avut noul edificiu al Spitalului Clinic Republican, deschis în toamna anului 1977. Prin concurs și cu aportul nemijlocit al medicului-șef al SCR, Medic al Poporului, Timofei Moșneaga, și al șefului Catedrei de urologie și nefrologie chirurgicală a Universității de Stat de Medicină și Farmacie „Nicolae Testemițanu”, conferențiarul Mihai Bîrsan, în anul 1981, a fost organizată prima Secție de hemodializă din țară, apoi a demarat transplantul renal în 1982. Ulterior, au fost implementate mai multe metode de diagnostic și de tratament al maladiilor uronefrologice.

Treptat, Clinica de Urologie, Dializă și Transplant Renal din cadrul SCR devine cea mai importantă instituție specializată, unde sunt spitalizați pacienți cu cele mai complicate patologii. Pregătirea medicilor specialiști în domeniile vizate, inițial, au fost efectuate prin intermediul internaturii și secundariatului clinic. Grație efortului depus de conducerea USMF „Nicolae Testemițanu”, în special de academicianul Ion Ababii, a demarat învățământul medical postuniversitar prin rezidențiat în Urologie (2004), apoi în Nefrologie (2014). Actualmente, la Catedra de urologie și nefrologie chirurgicală sunt organizate circa 20 de cursuri de perfecționare postuniversitară continuă în Urologie, Nefrologie chirurgicală și Andrologie.

Aportul Societății Urologilor din Republica Moldova, la care au aderat și nefrologii, a fost și rămâne o metodă eficientă de mobilizare în pregătirea și perfecționarea cadrelor medicale din țară. Până în prezent, au fost organizate șase congrese de Urologie, Dializă și Transplant Renal cu participare internațională, cinci cursuri ale Școlii Europene de Urologie, mai multe conferințe, simpozioane, mese rotunde etc. Astăzi, circa 190 de medici urologi, nefrologi, andrologi și medici-rezidenți sunt membri ai Societății

Urologilor din R. Moldova. O parte dintre ei sunt membri ai asociațiilor și societăților internaționale de specialitate, participând activ la întrunirile profesionale organizate peste hotare.

Până în prezent, de către foștii și actualii specialiști ai serviciului de urologie, dializă și transplant renal din Republica Moldova au fost susținute circa 40 de teze de doctor și de doctor habilitat în științe medicale.

În ultimii ani, serviciul de urologie din cadrul Spitalului Clinic Republican „Timofei Moșneaga” s-a dezvoltat vertiginos, fiind implementate mai multe metode contemporane de tratament, preponderent endourologice. A fost creat Blocul endourologic cu trei săli specializate, ceea ce a contribuit la creșterea semnificativă a numărului de intervenții endoscopice și miniminvasive în raport cu cele clasice, deschise.

La baza Clinicii funcționează, în continuare, Secția de transplant renal, care a efectuat, până în prezent, peste 350 de operații cu rinichi de la donator în viață și cadavru în moarte cerebrală. Secția de hemodializă asigură tratamentul cu dializă a tuturor pacienților cu insuficiență renală acută și cronică spitalizați în SCR.

Toate performanțele serviciului de urologie, dializă și transplant renal au fost obținute grație stagiilor și perfecționărilor desfășurate în diverse clinici de peste hotare și cu suportul mai multor specialiști urologi, nefrologi, transplantologi din străinătate, care au venit la Chișinău pentru a realiza un transfer de cunoștințe și bune practici privind cele mai moderne metode de diagnostic și de tratament.

Sunt ferm convins că acest album ilustrat va fi util nu doar celor care activează în diverse domenii, dar și viitoarelor generații de specialiști, pentru a conștientiza necesitatea de a păstra, de a respecta și de a promova valorile naționale autohtone în domeniul urologiei, dializei și transplantului renal.

*Cu respect și grațitudine,
Adrian TÂNASE, dr. hab. șt. med.,
profesor universitar*

FOREWORD

The idea to concentrate all the achievements of the Urology, Dialysis and Kidney Transplantation Service in a chronological order, as an illustrated album, was possible thanks to the existence of a rich iconographic, statistical, scientific and illustrated material from my personal collection and from the guild colleagues.

In historical aspect, the development, improvement and modernization of the Urology, Dialysis and Kidney Transplantation Service in the Republic of Moldova are marked by several achievements, most of them derived from urology.

It all started in the '50s-'60s of the last century with Professor Solomon D. Goligorskii, who created in brief time a local school of urology. In 1955, the first Urology Department was established, soon after the first "Artificial kidney" Laboratory was created, followed by the first hemodialysis session in 1962 and the first peritoneal dialysis procedure in 1963. After the foundation of the Department of Urology at the State Institute of Medicine in Chişinău, in 1962, several urologists have been involved in the practical and scientific activity: a series of PhD and doctor habilitat theses of indisputable value were defended at that time (A. Kaţif, N. Bogomolnii, V. Punga, M. Bîrsan, N. Tetrarov, I. Mastica and others).

The new building of the Republican Clinical Hospital, inaugurated in the autumn of 1977, had a decisive role in the development and extension of the Urology Service in the Republic of Moldova. The first Haemodialysis Unit in the country was established in 1981, with the direct contribution of the manager of the Republican Clinical Hospital, "the Doctor of the People" - Timofei Moşneaga and the head of the Chair of Urology and Nephrology of "Nicolae Testemitanu" SUMPh – Associate Professor Mihai Bîrsan. Then, the kidney transplantation activities started in 1982. Subsequently, several methods of diagnosis and treatment of urological and nephrological pathologies have been implemented.

Gradually, the Urology, Dialysis and Kidney Transplantation Clinic of the RCH became the most important specialized institution where patients with the most complicated pathologies were hospitalized. The training of specialists in the areas was realized through internship and specialty training. The residency program in Urology (2004), then in Nephrology (2014) was launched due to the effort of the manager of "Nicolae Testemitanu" State University of Medicine and Pharmacy, led by academician Ion Ababii, it. Currently, there are organized about 20 postgraduate continuing medical education courses in Urology, Surgical nephrology, Andrology at the Department of Urology and Surgical Nephrology.

The contribution of the Society of Urology of the Republic of Moldova, joined also by nephrologists, has been and remains an effective way of mobilization of the medical staff from all over the country in the continuous training process. Until now, there were organized 6th conferences of Urology, Dialysis and Kidney Transplantation, with international participation, 5 European School of Urology Courses, several conferences, symposiums, round tables etc. Currently, about 190 urologists, nephrologists, androlo-

gists and residents are members of the Society of Urology of the Republic of Moldova. Some of them are members of international associations and societies and participate actively to international scientific meetings.

To date, about 40 former and current specialists in urology, dialysis and kidney transplantation from Republic of Moldova defended PhD and doctor habilitat in medical sciences theses.

During the last years, the urology service of RCH "Timofei Moşneaga" has developed expeditiously, several contemporary methods of treatment, predominantly endourological methods, have been implemented. There was created the Unit of Endourology with 3 specialized operating rooms, which contributed to the significant increase of the endoscopic and minimally invasive surgeries compared to classical, open surgeries.

The kidney transplant unit continues to function in the clinic, where were performed more than 350 kidney transplant surgeries from living donors and from brain death donors. In the Haemodialysis Unit the dialysis treatment is provided for all the patients with acute kidney injury and chronic kidney disease hospitalized in the RCH.

All the achievements of the Urology, Dialysis and Kidney Transplantation Service were possible due to international fellowships, also with the support of several leading international urologists, nephrologists, transplantologists who came to Chisinau to share with the local specialists their knowledge, and the experience with the most modern methods of diagnosis and treatment used in various clinics.

I am firmly convinced that this illustrated album will be useful not only for the actual specialists from various fields, but also for the future generations of specialists in order to preserve, respect and promote national values in the field of urology, dialysis and kidney transplantation.

*Sincerely and with gratitude,
PhD, Professor Adrian TĂNASE*

ISTORIA SERVICIULUI DE UROLOGIE, DIALIZĂ ȘI TRANSPLANT RENAL: EVENIMENTE PRINCIPALE

1955

A fost organizată **prima Secție de urologie** din Republica Moldova, cu 25 de paturi, în incinta Spitalului Clinic Republican, condusă de profesorul **Solomon D. Goligorskii**.

1962

În Secția de urologie funcționează 50 de paturi, șeful secției fiind doctorul în științe medicale **Nicolae Nacu**. În același an este fondat **Laboratorul „rinichi artificial”**, care este condus de **Afanasie Tetrarov**. În secție activează specialiștii: **Mihai Bîrsan, Alexei Kațif, Vladimir Punga, Pavel Gavrilašenco**. În această perioadă se dezvoltă amplu activitatea urologică, începe lucrul științific, apar primele publicații.

În cadrul Institutului de Stat de Medicină din Chișinău a fost înființată **Catedra de urologie**, fondator - profesorul **Solomon D. Goligorskii**.

4 noiembrie 1962 - a fost efectuată **prima ședință de hemodializă** în Republica Moldova, în **insuficiența renală acută**, cu aparatul „rinichi artificial” de producere exsovietică - **AIP-60**, de către medicii urologi: **profesorul Solomon D. Goligorskii, Afanasie N. Tetrarov și Mihail Chiroșca**. Primul aparat „rinichi artificial” AIP-60 instalat în RSSM a fost înregistrat cu nr. 3 în fosta Uniune Sovietică.

1963

Conferențiarul Vladimir C. Punga a implementat în practica medicală din Republica Moldova **dializa peritoneală**. Metoda era bazată pe implantarea temporară a unui tub de masă plastică, prin peretele abdominal, prin care în cavitatea peritoneală se introducea o soluție de săruri, preparată steril în Farmacia Spitalului. Cu toate că metoda de tratament descrisă era anevoioasă, ea a fost utilizată cu succes, timp de mai mulți ani, în practica urologică a Spitalului Clinic Republican.

1965-1971

Ulterior, Catedra de urologie a fost transformată în **Curs de urologie**, sub conducerea conferențiarului **Vladimir C. Punga**.

1971-1975

Începând cu **anul 1971**, cursul este reorganizat din nou în catedră și este condusă, până în 1974, de **conferențiarul Ana Axelrod**, iar **din 1974** în fruntea catedrei se află **conferențiarul Mihai Bîrsan, doctor în științe medicale, Medic Emerit al Republicii Moldova (1974-2001)**.

În calitate de șef Secție de urologie a fost numit medicul urolog **Eugen Iuhtimovschi (1975-1981)**.

1977

Este inaugurat **noul edificiu al Spitalului Clinic Republican**, iar serviciul de urologie trece la o nouă etapă de dezvoltare, net superioară. Secția urologie se extinde la **80 de paturi**. Colectivul de medici din Clinica de Urologie a fost constituit din: **conferențiarul Mihail Bîrsan, șef catedră, conf. Vladimir Punga, conf. Nicolae Nacu, conf. Ion Mastica, Vladimir Barbraș, dr. șt. med., Eugen Iuhtimovschi, șef secție, Lilia Petrușceac**. Începând cu acest an, au fost angajați mai mulți tineri specialiști urologi: **Constantin Lupașco** (șeful Secției de urologie, în perioada anilor 1981-2016), **Margareta Cazacu, Octavian Taranov, Victor Gorbatovchi, Vasile Platon, dr. șt. med., Andrei Boțan, Ilie Milici, Iurie Bîrsan, Cornel Spănu, dr. șt. med.** Ulterior, au fost angajați în Secție medicii: **Ghenadie Scutelnic, dr. șt. med., Viorel Tuchilă, dr. șt. med., Boris Baluțel**.

Serviciul de dializă și transplant renal din Republica Moldova și-a început activitatea la finele anilor 70, începutul anilor 80, în incinta Spitalului Clinic Republican. Printre primii medici încadrați în **Secția de nefrologie chirurgicală** (prima denumire a Secției) au fost: **Adrian Tănase, șef secție (1977-2016), Nadejda Arsenii, Maria Vizitiu, Victor Sagatovici, Larisa Zavat**. Serviciul nou creat a fost dirijat de șeful Catedrei de urologie și nefrologie chirurgicală a Institutului de Stat de Medicină din Chișinău (astăzi USMF „Nicolae Testemițanu”) - **conferențiarul Mihail Bîrsan**.

La baza Spitalului Clinic Republican în perioada 1977-1980, hemodializa a fost aplicată preponderent în insuficiența renală acută, cu aparatele de producere exsovietică **AIP-140 și Diahron-80**.

1978

Prima ședință de hemodializă în **insuficiența renală cronică terminală**, cu aparatul **AIP -140**, a fost efectuată de medicii **Victor Sagatovici, Larisa Zavat și Adrian Tănase**. Studiile ce țin de aplicarea „hemodializei cronice” au fost realizate în or. Moscova, la Institutul de Cercetări Științifice în Urologie, sub conducerea **academicianului Nicolai A. Lopatkin**.

Un rol decisiv și important în dezvoltarea și crearea serviciului de dializă din cadrul Spitalului Clinic Republican și implementarea metodelor de detoxicare extracorporeală l-a avut **medicul-șef al Spitalului - conferențiarul Timofei Moșneaga**. La recomandarea conducerii Spitalului și a Catedrei de urologie, în diverse perioade au fost angajați mai mulți tineri specialiști, care au contribuit la formarea serviciului de dializă și transplant renal în Republica Moldova: **Nelly Cotulevici, Veniamin Hardac, Gheorghe Boțan, Ghenadie Chiriac, Victor Reaboi, Arcadie Sapojnicov, Dumitru Mastac, Igor Codreanu, Eduard Eșanu, Sergiu Gaibu, Grigore Romanciuc**.

1980-1981

Începând cu **anii '80** ai secolului trecut, în **Secția de urologie** se acordă asistență medicală specializată avansată, se efectuează intervenții chirurgicale din cele mai complicate – la prostată, plastii uretrale și ale joncțiunii pielo-ureterale, nefroureterectomii, nefroureterolitotomii, tratamentul chirurgical al tumorilor renourinare ș.a.

La **1 ianuarie 1981**, în cadrul Spitalului Clinic Republican, a fost deschisă prima **Secție de hemodializă**, care a fost utilată cu 8 aparate exsovietice **SGD-8**. Numărul de paturi pentru spitalizarea pacienților cu insuficiență renală s-a majorat până la 50.

4 martie 1981 - a fost efectuată **prima hemosorbție** (hemocarboperfuzie) în Republica Moldova, de către dr. **Adrian Tănase**. La solicitarea medicului-șef Timofei Moșneaga, dr. A. Tănase și V. Sagatovici au fost delegați în

or. Kiev, la Institutul de Chimie Neorganică a Academiei de Științe din Ucraina, de unde a fost procurată o cantitate de sorbenți pentru utilizare în practica medicală. Ulterior, de-a lungul anilor, medicii din cadrul Centru-ului de Dializă și Transplant Renal al SCR au efectuat peste 3000 de proceduri de hemocarboperfuzie în diverse patologii, inclusiv și în alte instituții medicale, pe linia Aviasan.

La inițiativa medicului-șef al Spitalului Clinic Republican, **Timofei Moșneaga**, și a șefului Catedrei de urologie și nefrologie chirurgicală **Mihail Bîrsan**, au fost formate și delegate la **Moscova**, Federația Rusă, echipe complexe de specialiști pentru stagii în domeniul dializei și transplantului renal (medici-urologi, nefrologi, anesteziologi, laboranți, asistente medicale, ingineri). Primele stagii necesare pentru efectuarea transplantului renal au fost efectuate **la Institutul de Cercetări Științifice în Transplantologie și Organe Artificiale din or. Moscova (director - academicianul Valerii I. Șumakov)**. Pregătirea specialiștilor din Moldova a fost divizată în următoarele compartimente:

- studierea și elaborarea actelor legislative și normative pentru demararea intervențiilor chirurgicale legate de prelevarea și transplantarea rinichilor în Republica Moldova;
- studierea metodelor de laborator, inclusiv imunologice, necesare pentru efectuarea operației transplant renal. Aceste metode au fost studiate în diverse clinici din or. Moscova (Federația Rusă), Kiev (Ucraina), Riga (Letonia), Vilnius (Lituania), Minsk (Belarus) de către **medicii-laboranți Grigore S. Vaserman, Eugenia I. Taube și Liliana Kalinina**;
- studierea tehnicilor chirurgicale de prelevare și transplantare renală;
- tratamentul imunosupresor postoperator;
- diagnosticul și tratamentul complicațiilor în perioada postoperatorie.

1982

La **17 septembrie**, ca o etapă în pregătirea pentru intervențiile chirurgicale legate de transplantul renal, a fost efectuată **prima analiză imunologică „cross-match”** între donator și recipient de către medicul laborant **Liliana Kalinina**.

În data de **25 septembrie** a fost realizat **primul transplant renal în Republica Moldova, cu rinichi de cadavru** în „moarte biologică”. La operație au participat chirurgii: **Pavel I. Filipțev (Moscova), conf. Mihail Bîrsan, Adrian Tănase și Victor Sagatovici**.

A fost inaugurat Centrul de Transplant Renal al Spitalului Clinic Republican.

În dată de **27 septembrie**, a fost efectuată **prima prelevare de rinichi** de la un cadavru în „moarte biologică” în Republica Moldova, de către **medicii Ian G. Moisiuk (Moscova) și Victor Sagatovici (Chișinău)**.

1983

Pentru prima dată în practica medicală din Republica Moldova, în Centrul de Hemodializă și Transplant Renal al Spitalului Clinic Republican, au fost implementate o serie de metode noi de detoxicare extracorporală: **plasmafereza, limfocitofereza și iradierea sângelui cu raze ultraviolete**. Aceste metode au fost aplicate de către medicii Centrului: **Victor Sagatovici, Ghenadie Chiriac și Gheorghe Boțan**.

Serviciul de hemodializă și transplant renal a cunoscut o dezvoltare rapidă în perioada anilor 1983-1989. În Spitalul Clinic Republican a fost instalat cel de-al doilea sistem de dializă СГД-8, au fost montate aparatele SGD-1B, precum și câte două aparate ale firmei Gambro (Suedia), Fresenius (Germania) și sistemul de epurare a apei Millipore-250. În Secția de hemodializă a SCR, în loc de dializatoarele în plăci de tip „Kill”, au început să fie utilizate dializatoare de unică folosință. Anual sunt efectuate 20-25 de transplantări renale, toate cu rinichi de cadavru în moarte biologică.

1986

Se implementează **dializa peritoneală semicontinuă** de către **dr. Victor Sagatovici**. În acest scop, Domnia Sa a construit un aparat special (Nonna-01; 02), care a permis realizarea tratamentului insuficienței renale prin intermediul dializei peritoneale.

1987

7 iulie - pentru prima dată în Republica Moldova, în regimul complex imunodepresiv al **transplantului renal** este folosită **Ciclosporina-A** (dr. A. Tănase).

1989

În Spitalul Clinic Republican este instalat, în premieră pentru R. Moldova, **aparatur „Urat-P”**, care a permis aplicarea unei metode noi în tratamentul urolitiazii – **litotriția extracorporeală hidraulică** (**șef cabinet - Ion Gîțlan, doctor în științe medicale**).

1991-1992

Pe parcursul primilor ani de independență, serviciul de dializă și transplant renal s-a dezvoltat în continuare: **s-au deschis secții noi de hemodializă în Spitalul Clinic Municipal nr. 3 din Chișinău** (8 aparate СГД-8), **în Spitalul Municipal Bălți** (8 aparate СГД-8), a fost instalat un aparat de dializă în **Centrul Mamei și Copilului**.

Rezultatele studiilor efectuate de V. Sagatovici s-au finalizat cu susținerea tezei de doctor în științe medicale la Institutul de Cercetări Științifice în Transplantologie și Organe Artificiale din or. Moscova, Federația Rusă, la tema „**Dializa peritoneală semicontinuă în tratamentul insuficienței renale**”, specialitatea *Organe artificiale și transplantologie* (1991).

La **23 martie 1992** a fost efectuată **prima biopsie extrafină prin aspirația transplantului renal**.

1994

În data de **10 februarie** a fost realizată **prima biopsie prin puncție** a transplantului renal de către dr. Adrian Tănase. Aceste metode au fost studiate peste hotarele țării, în diverse clinici specializate din or. Tel-Aviv, Israel și Mineapolis, SUA. Ulterior, biopsiile ecoghidate au fost extinse și la rinichii nativi, fapt ce a contribuit la diagnosticarea unor maladii renale primare.

1995

În SCR este montat un alt aparat, de o generație mai superioară – **Litostar Multiline**, produs de firma Siemens, Germania (**șef cabinet - Gheorghe Anton, medic urolog - Igor Lazari**).

1996

Șeful Centrului de Hemodializă și Transplant Renal **Adrian Tănase** susține, la Chișinău, teza de **doctor habilitat în științe medicale**, la tema **„Diagnosticul afecțiunilor și complicațiilor precoce și tardive după transplantarea renală”**. În premieră, teza este susținută la două specialități: Urologie și Transplantologie și organe artificiale.

Dezvoltarea și exinderea serviciului de urologie, dializă și transplant renal din R. Moldova a fost posibilă grație pregătirii specialiștilor de înaltă calificare cu aportul **USMF „Nicolae Testemițanu” și, personal, al rectorului Ion Ababii, dr. hab. șt. med., profesor universitar, academician al AȘM**. Aprobarea mai multor cursuri de educație continuă postuniversitară, introducerea secundariatului clinic în Nefrologie, Nefrologie chirurgicală, Andrologie, apoi a **rezidențiatului în Urologie (2004) și Nefrologie (2014)** au contribuit la asigurarea serviciului cu cadre și deschiderea de noi secții specializate pentru tratamentul pacienților renali.

În perioada **anilor 90 și la începutul anului 2000** se dezvoltă multilateral activitatea științifică în Clinica de Urologie, Dializă și Transplant Renal din cadrul SCR.

1998

În luna aprilie, pentru prima dată în R. Moldova, conf. **Mihail Bîrsan și asistentul Vitalie Ghicavîi** au efectuat prima intervenție endourologică – **rezecția transuretrală a prostatei în adenomul de prostată (TUR-P monopolar)**. Ulterior, această intervenție a fost extinsă la uretră (uretrotomia internă optică **TUR-U**) și vezica urinară (**TUR-V**). Ambele metode au fost implementate de asistentul V. Ghicavîi.

În zilele de 9 și 10 noiembrie, la Chișinău, este organizată **Conferința a I-a de Nefrologie, Dializă și Transplant Renal din Republica Moldova**. În cadrul forumului a fost organizat un **curs educațional sub egida Asociației Europene de Dializă și Transplant (ERA-EDTA)**.

1999

La **25 iunie**, Parlamentul Republicii Moldova a adoptat **Legea nr. 473-XIV „Privind transplantul de organe și țesuturi umane”**. Pentru prima dată, a fost reglementat dreptul de prelevare și transplantare a organelor de la donator în viață și donator cadavru în „moarte cerebrală”.

2000

10 decembrie - prima **prelevare de rinichi de la donator cadavru în „moarte cerebrală”** a fost efectuată de medicii Centrului de Dializă și Transplant Renal **Adrian Tănase, Igor Codreanu și Victor Reaboi**. Metoda a fost implementată ca rezultat al unui stagiu desfășurat de profesorul Adrian Tănase la Spitalul Universitar Saint-Luc din or. Bruxelles, Belgia (2000).

2001

În dată de **27 martie** a fost deschis **Centrul Municipal de Dializă în Spitalul Clinic de Urgență, or. Chișinău**, utilat cu opt aparate Fresenius.

Catedra de urologie și nefrologie chirurgicală a USMF „Nicolae Testemițanu” este completată cu tineri specialiști, care asigură procesul didactic, clinic și științific la un nivel contemporan. În funcție de **șef catedră**, este ales, prin concurs, **Adrian Tănase, doctor habilitat în științe medicale**. Membrii Catedrei: **conferențiarii Mihail Bîrsan, Constantin Guțu, Mihai Popov, Ion Dumbrăveanu, Emil Ceban, Vitalie Ghicavii, Eduard Pleșca, Andrei Oprea**.

4 decembrie a fost realizat **primul transplant renal reușit cu rinichi de la donator în viață**, de la mamă cu transplantare ulterioară la fecior, a fost efectuat de profesorul **Adrian Tănase**. Această metodă, de asemenea, a fost studiată în or. Bruxelles, Belgia.

2002

15 martie - re alegerea conducerii Societății Urologilor din Republica Moldova. În calitate de președinte a fost ales profesorul universitar **Adrian Tănase**, dr. hab. șt. med., în calitate de secretar – asistentul universitar **Emil Ceban**.

30 octombrie-1 noiembrie, la Chișinău, este organizată a **III-a Conferință de Urologie concomitent cu a II-a Conferință de Nefrologie, Dializă și Transplant Renal** din Republica Moldova cu participare internațională.

2003

Pe parcursul anilor 2003-2004, au fost **reutilate cu aparataj modern** (firma Fresenius Medical Care, Germania) secțiile de hemodializă din cadrul Spitalului Clinic Republican (20 aparate Fresenius) și a Spitalului Clinic Municipal Bălți (10 aparate Fresenius).

2004

Grație programului de pregătire a specialiștilor prin rezidențiat (demarat în anul 2004), secundariat clinic și doctorat, în Clinica de Urologie, Dializă și Transplant Renal au fost angajați mai mulți tineri specialiști, doctoranzi pe specialitatea Urologie (**Dorin Tănase, Andrei Galescu, Vasile Botnaru**), care ulterior au susținut tezele de doctor în științe medicale.

Este deschisă **Secția de hemodializă în or. Comrat**, utilată cu 6 aparate Fresenius. Începând cu anul 2004 și până în prezent (2019), în rezidențiat, la specialitatea Urologie au fost înmatriculate șase grupe de medici-rezidenți.

2005

Este inaugurată Secția de **hemodializă pentru copii la Institutul Mamei și Copilului**, în care au fost instalate 5 aparate Fresenius.

La **4 octombrie, prof. A. Tănase, conf. I. Dumbrăveanu și dr. Igor Lazari** au efectuat **prima nefrostomie percutanată ecoghidată din Republica Moldova sub control radiografic**.

Ministerul Sănătății, de comun acord cu specialiști în domeniul vizat **din Republica Moldova și Consiliul Europei**, a demarat un program ce ține de perfecționarea actelor legislative și normative în domeniul transplantului de organe, țesuturi și celule umane în R. Moldova. Astfel, o echipă de specialiști din țara noastră, în frunte cu viceministrul sănătății **Boris Golovin**, a fost delegată la Consiliul Europei din or. Strasburg, precum și diver-

se instituții din or. Paris, Franța, unde împreună cu experții din domeniul biomedicinii și transplantologiei au lucrat asupra **elaborării unei noi legi privind „transplantul de organe, țesuturi și celule umane în R. Moldova”**. Din partea Centrului de Dializă și Transplant Renal la elaborarea legii au participat **prof. A. Tănase și dr. I. Codreanu**. În perioada 2005-2008, mai mulți experți din străinătate au vizitat țara noastră, unde au activat cu experții locali la elaborarea unei noi redacții a legii.

2006

Au fost instalate opt aparate suplimentare de hemodializă în **Centrul Municipal de Dializă, Spitalul de Urgență**, cu majorarea capacității până la 16 aparate Fresenius.

În conformitate cu decizia Societății Urologilor din Republica Moldova în afiliere cu specialiștii nefrologi, întrunirile științifice organizate se transformă din „conferințe” în „congrese”. Astfel, în perioada **10-13 octombrie 2006**, la Chișinău, se desfășoară **al IV-lea Congres de Urologie, Dializă și Transplant Renal din Republica Moldova cu participare internațională**.

2007

Se implementează **dializa peritoneală ambulatorie (CAPD)** în Centrul de Dializă și Transplant Renal de către **prof. Adrian Tănase, dr. Sergiu Gai-bu și dr. Natalia Cornea**. Aplicarea metodei a fost posibilă după un stagiul a **prof. A. Tănase în Germania**, la firma producătoare de materiale de consum pentru dializa peritoneală (FMC, Bad-Homburg).

Au fost instalate încă cinci aparate de hemodializă în **Spitalul Clinic Municipal Bălți**, până la capacitatea totală de 15 „locuri pentru dializă”.

Ulterior, în perioada anilor 2007-2008, prof. A. Tănase, dr. D. Tănase, conf. I. Dumbrăveanu au implementat **puncția ecoghidată a chistului renal**. Dr. D. Tănase a efectuat prima **puncție ecoghidată a chistului renal cu sclerozare**.

2008

Au fost deschise **două secții noi de dializă: în Spitalul Raional Cahul - în luna martie** (5 aparate) și în **Spitalul Clinic Municipal „Sfânta Treime” din or. Chișinău - în decembrie** (5 aparate de hemodializă).

Dr. Dorin Tănase a implementat în practica Clinicii de Urologie a SCR chistectomia laparoscopică.

La **6 martie** Parlamentul Republicii Moldova a adoptat **Legea nr. 42-XVI „Privind transplantul de organe, țesuturi și celule umane”**, publicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2008, nr. 81, art. 273.

La **finele anului 2008, începutul anului 2009, conferențiarul V. Ghicavii** a aplicat în activitatea Clinicii de Urologie a SCR **ureteroscopia**, care a constituit un început în endourologia înaltă.

În **anii 2008-2009**, au fost elaborate **protocoalele clinice naționale: „Urolitiaza la adult”, „Adenomul de prostată”, „Pielonefrita acută la adult”, „Traumatismul renal”, „Insuficiența renală acută” și „Insuficiența renală cronică terminală sub dializă”**, de colectivul de autori din Clinica de Urologie, Dializă și Transplant Renal (prof. A. Tănase, conf. E. Ceban, conf. V. Ghicavii, conf. A. Popov, conf. I. Dumbrăveanu, conf. A. Oprea, P. Cepoida, C. Lupașco, N. Cornea, Elena Maximenco, asist. Galina Tulatos).

2010

Prin Hotărârea Guvernului nr. 386 din 14.05.2010 a fost instituită **Agencia de Transplant din Republica Moldova**, publicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2010, nr. 78-80, art. 457.

La 27.12.2010, prin Hotărârea Guvernului nr. 1207, a fost formată **Comisia de avizare** pe lângă Ministerul Sănătății al Republicii Moldova.

2011

A fost emis Ordinul Ministerului Sănătății nr. 234 din 24.03.11 „**privind organizarea și desfășurarea activității de prelevare și transplant de țesuturi, organe și celule de origine umană**”. Astfel, mai multe acte legislative și normative au permis, începând cu anul 2012, de a relansa activitățile în domeniul transplantului renal. În funcție de director al Agenției de Transplant a fost numit **Igor Codreanu**, iar vicedirector – **Grigore Romanciuc**, ambii foști medici ai Centrului de Dializă și Transplant Renal din cadrul SCR.

În perioada 1-3 iunie, la Chișinău, este organizat al **V-lea Congres de Urologie, Dializă și Transplant Renal din Republica Moldova** cu participare internațională.

Începând cu anul 2011, în componența Clinicii de Urologie a Spitalului Clinic Republican a fost instalată o nouă sistemă de „litotritie extracorporeală – ESWL”: **Modulit-SLK**, producător - **STORZ MEDICAL AG, Germania**.

2012

La 1 decembrie, în Republica Moldova a fost deschisă **prima secție privată de hemodializă „Dr. Pitel SRL”**, utilată cu cinci aparate (locuri pentru dializă) și sistemă de purificare a apei. Ulterior, în anul 2014, numărul de aparate de dializă a fost majorat până la 9.

În perioada anilor 2012-2015, **dr. D. Tănase** cu suportul Catedrei de chirurgie nr. 2 a efectuat prima nefrectomie laparoscopică. Ulterior, D. Tănase a implementat primele pielo-ureterectomii laparoscopice în țara noastră.

2013

Prin Ordinul Ministerului Sănătății R. Moldova nr. 1235 din 31.10.2013, a fost aprobat **Protocolul Clinic Național „Transplantul renal. Donatorul potențial în viață”**. La elaborarea protocolului au participat: **prof. A. Tănase, dr. P. Cepoida, dr. I. Codreanu, dr. S. Gaibu, dr. D. Visterniceanu**.

Conform recomandării Ministerului Sănătății R. Moldova a fost finalizat și publicat „**Studiul de fezabilitate**” privind **parteneriatul public-privat în dializă** (autori: A. Tănase și P. Cepoida). Ca rezultat, la 07.08.2013, Guvernul Republicii Moldova a emis **Hotărârea nr. 574 „Cu privire la parteneriatul public-privat pentru serviciile de dializă”**, publicată la 16.08.2013 în Monitorul Oficial, 2013, nr. 177-181, art. 682.

2014

Conferențiarul Emil Ceban susține, la Chișinău, teza de **doctor habilitat în științe medicale**, la tema „**Tratamentul multimodal al nefrolitiazii complicate**”. Ulterior, dr. E. Ceban obține titlul științifico-didactic de profesor universitar.

Agencia de Transplant și instituțiile medicale încadrate în transplantul de organe, țesuturi și celule umane au beneficiat de Proiectul Consiliului Europei și Comisiei Europene **TWINNING „Consolidarea Agenției de**

Transplant din Republica Moldova și armonizarea legislativă în sfera calității și siguranței substanțelor de origine umană. Mai mulți specialiști antrenati în serviciul de transplant renal din R. Moldova au beneficiat de stagii peste hotarele țării (A. Galescu, V. Prisacari, D. Tănase, Natalia Isac, Vera Sali, D. Sasu).

2015

La propunerea Catedrei de urologie și nefrologie chirurgicală a USMF „Nicolae Testemițanu”, la etajul 3 al Spitalului Clinic Republican, în luna **ieulie**, a fost deschisă **Secția de endourologie - parte componentă a Clinicii de Urologie**. Blocul endourologic a fost constituit din trei compartimente: 1. Sala litotriție extracorporeală (ESWL); 2. Sala endourologie joasă; 3. Sala endourologie înaltă. În funcție de șef secție este numit conferențiarul V. Ghicavii.

În perioada **21-23 octombrie 2015**, la Chișinău, este organizat al **VI-lea Congres de Urologie, Dializă și Transplant Renal din Republica Moldova** cu participare internațională.

În conformitate cu Hotărârea Guvernului Republicii Moldova, ca rezultat a realizării prevederilor contractelor de parteneriat public privat privind serviciile de dializă, încheiate între Ministerul Sănătății și trei instituții medico-sanitare publice din țară (SCR, IMU, IMȘC), la **11 decembrie 2015** Ministerul Sănătății a emis Ordinul nr. 943 „**Cu privire la transferul pacienților adulți aflați la dializa ambulatorie către Centrul de dializă al Î.C.S. „BB-Dializa” S.R.L. în cadrul parteneriatului public-privat privind servicii de dializă**”.

Deschiderea Blocului endourologic a permis implementarea mai multor metode de diagnostic și tratament la un nivel net superior, inclusiv: **TUR-bipolar (2015)**.

2016

Ca urmare a documentelor emise, **începând cu 4 ianuarie 2016**, în municipiul Chișinău își începe activitatea **Centrul de Dializă al Î.C.S. „BB-Dializa” S.R.L. în cadrul parteneriatului public-privat privind servicii de dializă**.

Au fost implementate **ureteroscopia flexibilă și intervențiile endourologice cu laser**.

În perioada anilor 2016-2018, capacitatea Centrului privat BB-Dializa, Chișinău a crescut până la **64 de aparate** – locuri pentru dializă.

2017-2018

În sala pentru intervenții urologice a Blocului nou chirurgical al Spitalului Clinic Republican au fost efectuate o serie de operații în premieră pentru SCR și R. Moldova, inclusiv „**Plastia uretrei cu grefă din mucoasa cavității bucale**” (prof. D. Butnaru, Moscova, 2017), **prostatectomia radicală** (prof. M. Rauchenvald, dr. Sabina Șevcenco, Austria, 2017, 2018).

Au fost implementate **NBI (2017)**, **nefrolitotomia percutanată (NLP) (2018)**.

La 26 martie, în municipiul Bălți, a fost deschis **Centrul de Dializă al Î.C.S. „BB-Dializa” S.R.L. în cadrul parteneriatului public privat privind servicii de dializă**. Capacitatea Centrului este de **32 de aparate** – locuri pentru dializă.

Conferențiarul **Vitalie Ghicavîi** susține, la Chișinău, teza de **doctor habilitat în științe medicale**, la tema „**Tratamentul endoscopic diferențiat în patologiile urologice obstructive intravezicale**”.

În conformitate cu datele statistice, la finele anului **2018**, serviciul de dializă din Republica Moldova este compus din **10 secții de hemodializă dotat cu 146 de „locuri dializă”** (7 în instituții medico-sanitare publice și 3 – în private). În decursul anului, în mediu, s-au tratat **688 de pacienți** cu insuficiență cronică renală terminală, au fost efectuate în total **85700 de ședințe** de dializă. De asemenea, de tratament cu dializă, în anul 2018, au beneficiat **158 de pacienți cu insuficiență renală acută (Injurie Renală Acută)**.

În perioada anilor **2011-2018**, serviciul transplant renal și-a reluat activitatea în urma mai multor acțiuni de comun acord cu Agenția de Transplant din Republica Moldova. Astfel, la invitația noastră, intervențiile de transplant cu rinichi de la donator în viață și cadavru în „moarte cerebrală” au fost efectuate în comun cu **profesorul Jean-Paul Squifflet (Belgia)**. În această perioadă au fost efectuate 85 de transplanturi renale, inclusiv 52 cu rinichi de la donator în „moarte cerebrală” și 33 cu rinichi de la donator în viață (înrudit și neînrudit).

Datele statistice privind „**Terapia renală de substituție**” în Republica Moldova **în anul 2018**:

- 1) **Tratament prin hemodializă (HD)**: pacienți tratați – 688, sau 196,6 la 1 mln populație;
- 2) **Pacienți în viață cu transplant renal (TR)**: 102, sau 29,1 la 1 mln populație;
- 3) **Terapia renală de substituție (HD + TR)**: 790 sau 225,7 la 1 mln populație.

Datele statistice, privind **tratamentul specializat în Clinica de Urologie a Spitalului Clinic Republican „Timofei Moșneaga”, în anul 2018**:

- 1) **Numărul de pacienți tratați prin ESWL** s-a majorat de la 525 în anul 2015, la 945 în anul 2018.
- 2) **Rata intervențiilor endourologice, miniminvasive și ESWL** (din numărul total) s-a majorat de la 59,1% în anul 2015, la 81,9% în anul 2018;
- 3) **Rata intervențiilor chirurgicale deschise** (din numărul total) s-a micșorat de la 40,9% în anul 2015, la 18,1% în anul 2018;
- 4) **Numărul intervențiilor chirurgicale endourologice** (fără ESWL) s-a majorat în decurs de 20 de ani de circa 10 ori: de la 111 în anul 1998, la 1089 în anul 2018.

Istoria va continua...

TEZELE ȘTIINȚIFICE (DISERTAȚIILE) SUSȚINUTE DE SPECIALIȘTII SERVICIULUI DE UROLOGIE, DIALIZĂ ȘI TRANSPLANT RENAL DIN REPUBLICA MOLDOVA

1. Goligorskii, Solomon David. *Vezica urinară mică: întrebări referitor la plastia intestinală: cercetări experimentale și clinice* : Teză de doctor habilitat în științe medicale. Chișinău, 1959.
2. Kațîf, Alexei. *Patologia și chirurgia segmentului pielo-ureteral* : Teză de doctor (candidat) în științe medicale. Chișinău, 1963.
3. Punga, Vladimir. *Materialele la studierea dializei abdominale semicontinue* : Teză de doctor (candidat) în științe medicale. Chișinău, 1965.
4. Barbarăș, Valdimor. *Operațiile reconstructive și plastice în urolitiază* : Teză de doctor (candidat) în științe medicale. Chișinău, 1965.
5. Mastica, Ion. *Modificările funcționale și morfologice și dereglările homeostazei la întreruperea temporară a circuitului sanguin în aorta abdominală* : Teză de doctor (candidat) în științe medicale. Chișinău, 1965.
6. Bogomolnii, Naum. *Dializa peritoneală în arsuri* : Teză de doctor (candidat) în științe medicale. Chișinău, 1967.
7. Kațîf, Alexei. *Insuficiența renală ca complicație a maladiilor urologice* : Teză de doctor habilitat în științe medicale. Minsk, 1970.
8. Bîrsan, Mihail. *Patogenia și clinica insuficienței renale acute în otrăvirile cu esență de oțet* : Teză de doctor (candidat) în științe medicale. Chișinău, 1971.
9. Guțu, Constantin. *Particularitățile patogenezei nefrolitiazii la femei* : Teză de doctor (candidat) în științe medicale. Kiev, 1984.
10. Sasu, Boris. *Cercetarea receptorilor celulari glucocorticoizi în tratamentul glomerulonefritei cu glucocorticoizi* : Teză de doctor (candidat) în științe medicale. Moscova, 1984.
11. Tănase, Adrian. *Epidemiologia insuficienței renale cronice și organizarea tratamentului medical specializat în stadii terminale (pe materialele Republicii Moldova)* : Teză de doctor (candidat) în științe medicale. Kiev, 1988.
12. Popov, Mihai. *Tratamentul adenomului de prostată în stadiile tardive* : Teză de doctor (candidat) în științe medicale. Moscova, 1989.
13. Bogomolnii, Naum G. *Etapele asistenței medicale pacienților cu prostatită cronică* : Teză de doctor habilitat în științe medicale. Moscova, 1989.
14. Sagatovici, Victor. *Dializa peritoneală semicontinuă în tratamentul insuficienței renale* : Teză de doctor (candidat) în științe medicale. Moscova, 1990.
15. Sapojnicov, Arcadie. *Particularitățile de pregătire a pacienților cu polichistoză renală pentru transplantul renal și managementul postoperator* : Teză de doctor (candidat) în științe medicale. Moscova, 1992.
16. Mușet, Mihai. *Posibilitățile tehnice ale rezecției endoscopice în hipertrofia benignă a prostatei* : Teză de doctor în științe medicale. Cluj-Napoca, 1995.

17. Dumbrăveanu, Ion. *Tratamentul chirurgical al tumorilor vezicale superficiale*. TUR-V : Teză de doctor în științe medicale. Târgu-Mureș, 1998.
18. Tănase, Adrian. *Diagnosticul afecțiunilor și complicațiilor precoce și tardive după transplantarea renală : Teză de doctor habilitat în științe medicale*. Chișinău, 1996.
19. Dolghi, Oleg. *Aspecte contemporane în tratamentul calculilor ureterali : Teză de doctor (candidat) în științe medicale*. Moscova, 1998.
20. Platon, Vasile. *Cercetări genetice în patologia urologică la adult (litiiza urinară și malformațiile renourinare) : Teză de doctor în științe medicale*. Iași, 1999.
21. Ghicavii, Vitalie. *Studiul comparativ al rezultatelor chirurgiei transvezicale și rezecției transuretrale a adenomului de prostată tratat sau netratat anterior cu medicamente : Teză de doctor în științe medicale*. Chișinău, 2001.
22. Oprea, Andrei. *Evaluarea funcției renale după litotriția extracorporeală : Teză de doctor în științe medicale*, Chișinău, 2001.
23. Spînu, Cornel. *Chirurgia rinichiului unic : Teză de doctor în științe medicale*. Iași, 2002.
24. Ceban, Emil. *Tratamentul diferențiat al calculilor ureterali : Teză de doctor în științe medicale*. Chișinău, 2003.
25. Țurcanu, Ruslan. *Laseromagnetoterapia în tratamentul complex al prostatitei cronice nespecifice : Teză de doctor în științe medicale*. Chișinău, 2004.
26. Cepoida, Petru. *Modificările hemodinamice la pacienții cu pielonefrită cronică în diferite stadii de insuficiență renală cronică : Teză de doctor în științe medicale*. Chișinău, 2007.
27. Kotulevici, Nelly. *Profilul lipidic și calitatea vieții a pacienților cu boala cronică de rinichi, st. V, aflați la tratament cu hemodializă programată : Teză de doctor (candidat) în științe medicale*. Kiev, 2008.
28. Scutelnic, Ghenadie. *Tratamentul diferențiat al stricturilor uretrale : Teză de doctor în științe medicale*. Chișinău, 2010.
29. Cornea, Natalia. *Rolul hemodiafiltrării în tratamentul insuficienței renale : Teză de doctor în științe medicale*. Chișinău, 2012.
30. Pleșca, Eduard. *Particularitățile de diagnostic și tratament al pielonefritei acute la pacienții cu diabet zaharat : Teză de doctor în științe medicale*. Chișinău, 2012.
31. Tănase, Dorin. *Tratamentul multimodal al chistului renal solitar : Teză de doctor în științe medicale*. Chișinău, 2012.
32. Tuchila, Viorel. *Tratamentul diferențiat al incontinenței urinare de efort la femei : Teză de doctor în științe medicale*. Chișinău, 2013.
33. Vasiliev, Andrei. *Complicațiile tardive ale accesului vascular pentru hemodializa programată: diagnosticul și tratamentul chirurgical : Teză de doctor în științe medicale*. Chișinău, 2013.
34. Ceban, Emil. *Tratamentul multimodal al nefrolitiazii complicate : Teză de doctor habilitat în științe medicale*. Chișinău, 2014.
35. Galescu, Andrei. *Tratamentul chirurgical deschis al litiizei coraliforme prin nefrolitotomie și variantele ei : Teză de doctor în științe medicale*. Chișinău, 2015.

36. Codreanu, Igor. *Managementul sistemului național de transplant teza de doctor în științe medicale*. Chișinău, 2015.
37. Botnari, Vasile. *Tratamentul diferențiat al calculilor bazinețali : Teză de doctor în științe medicale*. Chișinău, 2016.
38. Banov, Pavel. *Managementul contemporan în metafilaxia urolitiazii recidivante, teza de doctor în științe medicale*. Chișinău, 2017.
39. Ghicavii, Vitalie. *Tratamentul endoscopic diferențiat în patologiile urologice obstructive intravezicale : Teză de doctor habilitat în științe medicale*. Chișinău, 2018.

HISTORY OF UROLOGY, DIALYSIS AND KIDNEY TRANSPLANTATION SERVICE IN THE REPUBLIC OF MOLDOVA

1955

The first Urology Unit in the Republic of Moldova, with 25 beds, was established in the Republican Clinical Hospital in 1955 and it was led by Professor **Solomon D. Goligirskii**.

1962

The unit had 50 beds from 1962 and the chief of the unit was the Doctor of Medical Sciences **Nicolae Nacu**. In the same year it was established the “Artificial kidney” Laboratory, which was led by Afanasie **Tetradov**. The specialists working in the unit were **Mihai Bîrsan, Alexei Kațif, Vladimir Punga, Pavel Gavrilaşcenco**, at that time the urological activity was developing extensively, the scientific work started, the first publications appeared.

The Chair of Urology was founded in 1962 by Professor **Solomon D. Goligorskii**.

The first haemodialysis procedure in the Republic of Moldova was performed for **Acute Kidney Injury** treatment, with the soviet “Artificial kidney” device **AIP-60**, by the urologists: **Prof. Solomon D. Goligorskii, Afanasie N. Tetradov and Mihail Chiroșca** on **November 4, 1962**. The first “Artificial kidney” machine installed in the Republic of Moldova: **AIP-60** was, at the same time, the third in the Soviet Union.

1963

The Associate Professor **Vladimir C. Punga** implemented **peritoneal dialysis** in medical practice in the Republic of Moldova in 1963. The method was based on the temporary implantation of a plastic tube through the abdominal wall, by which sterile salts solution was introduced into the peritoneal cavity. Even if the described method was laborious, it was used successfully for many years in uro-nephrological practice in the Republican Clinical Hospital.

1965-1971

The Chair of Urology was transformed in Urology Course, led by Associate Professor **Vladimir C. Punga**.

1971-1975

From 1971, the course was reorganized again in the Chair and was led by Associate Professor **Ana Axelrod** until 1974, and from 1974 the head of the chair was **Associate Professor, Doctor Emeritus of the Republic of Moldova Mihai Bîrsan** (1974-2001).

The head of the urology unit was designated the urologist **Eugen Iuhtimovschi** (1975-1981).

1977

With the **inauguration of the new building of the Republican Clinical Hospital in 1977**, the urology service took a significant step upward. The Unit expanded to **80 beds**. The medical team from the Urology Unit was formed by **Associate Professor Mihail Bîrsan, Head of the Chair, Associate Professor Vladimir Punga, Associate Professor Nicolae Nacu, Associate Professor Ion Mastica, Doctor in medical sciences Vladimir Barbaraș, Eugen Iuhtimovschi, head of the unit, Lilia Petrușceac**. From 1977 many young urologists have been employed: **Constantin Lupașco** (head of the Urology Unit during 1981-2016), **Margareta Cazacu, Octavian Taranov, Victor Gorbatovchi, Vasile Platon, Doctor in medical sciences, Andrei Boțan, Ilie Milici, Iurie Bîrsan, Cornel Spânu, Doctor in medical sciences**. Later other doctors have been employed: **Ghenadie Scutelnic**, Doctor in medical sciences, **Viorel Tuchilă**, Doctor in medical sciences, **Boris Baluțel**.

The Dialysis and Kidney Transplantation Service in the Republic of Moldova started its activity at the end of 70', the beginning of 80', in the Republican Clinical Hospital. Among the first doctors in the Surgical Nephrology Unit (the first name of the unit) were **Adrian Tănase, the head of the unit between 1977-2016, Nadejda Arsenii, Maria Vizitiu, Victor Sagatovici, Larisa Zavat**. The newly created was directed by the head of the Chair of Urology and Surgical Nephrology of "Nicolae Testemitanu" SUMPh, **Associate Professor Mihail Bîrsan**.

Between **1977–1980**, at the Republican Clinical Hospital, the haemodialysis was used mostly for the treatment of Acute Kidney Injury, with devices of Soviet production **AIP-140 and Diahron-80**.

1978

The first haemodialysis session for **End Stage Chronic Kidney Disease** was performed with an **AIP -140** machine by **Victor Sagatovici, Larisa Zavat and Adrian Tănase in 1978**. The specific trainings in the application of „chronic haemodialysis” were realised in Moscow, at the Institute of Scientifically Research in Urology, led by **the academician Nicolai A. Lopatkin**.

An important role in the creation and development of Dialysis Service and the implementation of extracorporeal detoxification methods in the Republican Clinical Hospital had **the manager of the hospital, Associate Professor Timofei Moșneaga**. During that time, with the recommendation of the hospital managers and of the Chair of Urology were employed many young specialists, who contributed to the creation of Dialysis and Kidney Transplantation Service in the Republic of Moldova: **Nelly Cotulevici, Veniamin Hardac, Gheorghe Boțan, Ghenadie Chiriac, Victor Reaboi, Arcadie Sapojnicov, Dumitru Mastac, Igor Codreanu, Eduard Eșanu, Sergiu Gaibu, Grigore Romanciuc**.

1980-1981

Since the 80's of the last century, advanced specialised medical care is provided **in the Urology Unit**, they are performed one the most complicated surgeries: on prostate, ureteral and pielo-ureteral junctions plasties, nephroureterectomies, nephroureterolithotomies, surgical treatment of re-nourinary tumours etc.

On January 1, 1981, in the Republican Clinical Hospital was established the first **Hemodialysis Unit**, equipped with 8 **SGD-8 dialysis machines**. The number of beds for kidney failure patients increased to 50.

On March 4, 1981 the first haemosorption (haemocarbo-perfusion) procedure was performed in the Republic of Moldova by **Adrian Tănase**. Dr. A.

Tănase and V. Sagatovici were delegated in Kiev, at the request of the hospital manager Timofei Moșneaga, to the Institute of Inorganic Chemistry of the Academy of Sciences in Ukraine, where it was purchased a quantity of sorbents for use in medical practice. Subsequently, over the years, the doctors from Dialysis and Kidney Transplantation Centre of the RCH performed more than 3000 haemocarbo-perfusion sessions, for various pathologies, including procedures realised in other medical institutions, by Aviasan service.

At the initiative of the manager of the Republican Clinical Hospital, **Timofei Moșneaga** and of the head of Chair of Urology and Surgical Nephrology **Mihail Bîrsan**, they have been delegated to **Moscow, Russia**, complex teams of specialists for internship in the field of dialysis and kidney transplantation (urologists, nephrologists, anaesthesiologists, laboratory technicians, nurses, engineers). The first internships required for the implementation of kidney transplantation were performed **at the Institute of Scientific Research in Transplantation and Artificial Organs in Moscow (director - Academician Valerii I. Șumakov)**. The training of Moldovan specialists was divided as follows:

- studying and drafting the laws and regulations for starting surgical interventions related to kidney procurement and transplantation in the Republic of Moldova;
- studying the laboratory methods, including immunological, necessary to perform kidney transplantations; these methods have been studied in various clinics in Moscow (Russia), Kiev (Ukraine), Riga (Latvia), Vilnius (Lithuania), Minsk (Belarus) by laboratory doctors Grigore S. Vaserman, Eugenia I. Taube and Liliana Kalinina.
- studying surgical techniques for kidney procurement and transplantation;
- postoperative immunosuppressive therapy;
- diagnosis and treatment of post-operative complications.

1982

On September 17 the first immunological “cross-match” was performed between a donor and recipient by the laboratory doctor **Liliana Kalinina**, for pre-operative evaluation for kidney transplantation.

On September 25 was performed the first kidney transplant from a deceased donor in “biological death” in the Republic of Moldova. The surgery was performed by surgeons **Pavel I. Filiptev (Moscow), Associate Professor Mihail Barsan, Adrian Tănase and Victor Sagatovici.**

In the same year was inaugurated the Kidney Transplant Centre at the Republican Clinical Hospital.

On September 27 doctors Ian G. Moisiuk (Moscow) and Victor Sagatovici (Chișinău) performed the first kidney procurement from a deceased donor in “biological death” in the Republic of Moldova.

1983

In 1983, for the first time in the Republic of Moldova, in the Centre of Haemodialysis and Kidney Transplantation of the Republican Clinical Hospital, a series of new extracorporeal detoxication methods were implemented: plasmapheresis, lymphocytapheresis and irradiation of blood with ultraviolet. These methods were performed by the doctors of the Centre **Victor Sagatovici, Ghenadie Chiriac and Gheorghe Boțan.**

Between 1983-1989, the Haemodialysis and Kidney Transplantation Service had developed rapidly: at the Republican Clinical Hospital was installed the second SDS-8 dialysis system, the SGD-1B machines, as well as two machines from Gambro (Sweden), Fresenius (Germany) and the Millipore-250 water purification system. In the Haemodialysis Unit of the Republican Clinical Hospital, disposable dialysers were used instead of the parallel plate dialyser “Kill”. Annually, 20-25 kidney transplants were performed, all with kidneys from deceased donors in biological death.

1986

In 1986 was implemented the **semi-continuous peritoneal dialysis** by **Dr. Victor Sagatovici**. For these purposes, V. Sagatovici created a special device (Nonna-01; 02), which allowed the treatment of renal insufficiency through peritoneal dialysis.

1987

On July 7, the **Ciclosporin-A** was used for the first time in the Republic of Moldova for the complex immunosuppressive regimen of **renal transplantation** by Dr. A. Tănase.

1989

In 1989, for the first time in Moldova, in the Republican Clinical Hospital was installed the **Urat-P device**, which allowed the application in practice of a new method in the treatment of urolithiasis - **hydraulic extracorporeal lithotripsy (chief of cabinet, PhD, Dr. Ion Gîtlan)**.

1991-1992

During the first years of independence (**1991-1994**) the Dialysis and Kidney Transplantation Service continued to develop: **new Haemodialysis Departments were opened in Chisinau at the Municipal Clinical Hospital no. 3 (8 СГД-8machines)**, at **Bălți Municipal Clinical Hospital (8 СГД-8 machines)**, a dialysis machine was installed at **the Institute of Mother and Child**.

The results of V. Sagatovici's studies were presented in his PhD thesis at the Institute of Scientific Research in Transplantology and Artificial Organs in Moscow, Russian Federation, with the theme “**Semi-continuous peritoneal dialysis in the treatment of renal insufficiency**”, specialty of artificial organs and transplantology (1991).

On March 23, 1992, the **first kidney transplant biopsy by extrafine aspiration** was performed.

1994

On February 10, 1994, the **first kidney transplant puncture biopsy** by Dr. Adrian Tănase. These methods have been studied abroad in various specialized clinics in Tel Aviv, Israel and Minneapolis, USA. Later, ultrasound-guided biopsies were extended to native kidneys also, and that contributed to the diagnosis of a series of primary kidney diseases.

1995

Since 1995 the hospital installed another device of a newer generation - **Litostar Multiline**, produced by Siemens, Germany (chief of the cabinet, **Gheorghe Anton**, urologist - **Igor Lazari**).

1996

In 1996, the head of the Haemodialysis and Kidney Transplantation Centre, **A. Tănase**, defended **Doctor Habilitat thesis on "The diagnosis of early and late complications and diseases after kidney transplantation"**. For the first time, the PhD thesis was defended in 2 specialties: **Urology, Transplantology and artificial organs**.

The development and extension of the Urology, Dialysis and Transplantation Service in the Republic of Moldova became possible due to the training of highly qualified specialists with the contribution of "**Nicolae Testemitanu**" **SUMPh and personally with the support of the rector Ion Ababii, Professor, Academician of Moldova Academy of Sciences**. The approval of several post-graduate continuing medical education courses, the clinical internships in Nephrology, Surgical nephrology, Andrology, then **the residency in Urology (2004) and Nephrology (2014)** helped to increase the number of qualified specialists and to open new specialized departments for the treatment of renal patients.

During the 90's, beginning of 2000, the scientific activity developed multilaterally in Urology, Dialysis and Kidney Transplantation Clinic.

1998

In April 1998, for the first time in Moldova, **Associate Professor Mihail Birsan and Assistant Vitalie Ghicavîi** performed the first endourological surgery - **Transrectal Resection of the Prostate in prostate adenoma (monopolar TUR-P)**. Subsequently, this intervention was extended to the urethra (**TUR-U** optical internal urethrotomy) and to the bladder (**TUR-V**). Both methods were implemented by Assistant V. Ghicavîi.

On November 9-10 1998, **the first Conference of Nephrology, Dialysis and Kidney Transplantation was organized in Chisinau, Republic of Moldova. An Educational Course endorsed by the European Renal Association - European Dialysis and Transplantation Association (ERA-EDTA) was organized during the Conference.**

1999

On June 25, 1999, the Parliament of the Republic of Moldova adopted the **Law of the RM No. 473-XIV "On Transplantation of Human Organs and Tissues"**. For the first time, it was regulated the right to procure and transplant organs from the living donor and from deceased donor after "brain death."

2000

The first kidney procurement from a deceased donor after "cerebral death" was performed by the doctors of the Centre of Dialysis and Kidney Transplantation: **Adrian Tănase, Igor Codreanu and Victor Reaboi, on December 10, 2000**. The implementation of the method was possible after an internship of Prof. A. Tănase at the University Hospital of Saint-Luc from Brussels, Belgium (2000).

2001

On March 27, 2001, the Municipal Dialysis Centre was opened at the **Emergency Clinical Hospital, Chisinau**, equipped with 8 Fresenius machines.

The Department of Urology and Nephrology of “Nicolae Testemitanu” SUMPh is completed by young specialists who realise the didactic, clinical and scientific process at a contemporary level. Since 2001, **Professor A. Tănase Doctor habilitat in medical sciences**, is chosen by the competition the Head of the Chair. The members of the chair: **Associate Professors Mihail Bîrsan, Constantin Guțu, Mihai Popov, Ion Dumbrăveanu, Emil Ceban, Vitalie Ghicavii, Eduard Pleșca, Andrei Oprea.**

The first successful kidney transplant from a living donor, from mother to son, was performed by **Adrian Tănase** on **December 4, 2001**. This method was also studied in Brussels, Belgium.

2002

March 15, 2002 - Re-election of the President of the Society of Urology from the R. Moldova. **Professor Adrian Tănase** was elected President, as Secretary - **Assistant Professor Emil Ceban.**

October 30-November 1, 2002, the 3rd Conference of Urology was held in Chisinau, Republic of Moldova, at the same time with the **2nd Conference of Nephrology, Dialysis and Kidney Transplantation**, with international participation.

2003

The Haemodialysis Units of Republican Clinical Hospital (20 Fresenius machines) and Bălți Municipal Clinical Hospital (10 Fresenius machines) were reequipped (Fresenius Medical Care, Germany), during 2003-2004.

2004

Since 2004, several young specialists, PhD students in urology (**Dorin Tănase, Andrei Galescu, Vasile Botnaru** etc.) were employed in the Clinic of Urology, Dialysis and Kidney Transplantation, as a result of the residency program. Later, they defended their doctoral theses in medicine.

In 2004 a Haemodialysis Unit was opened in **Comrat**, equipped with 6 Fresenius dialysis machines.

Since 2004 and until now (2019), 6 groups of urology resident have been enrolled.

2005

In 2005 the Paediatric Unit of Haemodialysis was opened at the ICSOS-MC, where 5 Fresenius machines were installed.

On 4 October 2005, Prof. A. Tănase, Assoc. Prof. I. Dumbrăveanu and Dr. Igor Lazari performed the first ultrasound guided percutaneous nephrostomy in Moldova under radiologic control.

The Ministry of Health, in agreement with specialists from **the Republic of Moldova and the Council of Europe**, has launched a program to improve the legislative and normative acts in the field of human organs, tissues and cells transplantation in Moldova. Thus, a team of Moldovan specialists headed by Deputy Minister of Health, **Boris Golovin**, was delegated to the Council of Europe in Strasbourg, as well as in various institutions in Paris, France, where they worked together with experts in biomedicine and

transplantology on **the creation of a new law on “organ tissues and cells transplantation in Moldova”**. **Prof. A. Tănase and dr. I. Codreanu** from Dialysis and Kidney Transplantation Centre participated in the elaboration of the law. During the 2005-2008 years, several international experts visited Moldova, where they worked with local experts to elaborate the new law.

2006

In 2006, eight additional haemodialysis machines were installed in the **Municipal Dialysis Centre from the Emergency Hospital**, with a capacity up to 16 Fresenius machines.

According to the decision of the Society of Urology from the Republic of Moldova, in affiliation with the nephrologists, the organized scientific meetings changed from “conferences” into “congresses”. Thus, **on 10-13 October 2006, the 4th Congress of Urology, Dialysis and Kidney Transplantation from the Republic of Moldova (with international participation)** took place in Chisinau.

2007

In 2007 the ambulatory peritoneal dialysis (CAPD) in was implemented in Dialysis and Kidney Transplantation Centre, **by Prof. Dr. Adrian Tănase, Dr. Sergiu Gaibu and Dr. Natalia Cornea**. The implementation of the method was possible after an internship **of Prof. A. Tănase in Germany**, at the company manufacturing materials for peritoneal dialysis company (FMC, Bad-Homburg).

Another 5 haemodialysis machines were installed in the **Municipal Clinical Hospital Bălți**, reaching the total capacity of 15 “dialysis places”.

Subsequently, during 2007-2008, Prof. A. Tănase, dr. D. Tănase, Assoc. Prof. I. Dumbrăveanu implemented the **ultrasound guided puncture for kidney cysts**. Dr. D. Tănase performed the first **ultrasound guided puncture with sclerotherapy for kidney cysts**.

2008

In 2008 two new dialysis departments were opened: at **Cahul District Hospital in March 2008** (5 machines) and at the **Municipal Clinical Hospital “Sfânta Treime” from Chisinau, in December 2008** (5 haemodialysis machines);

In 2008 Dr. Dorin Tănase introduced in the practice of the Urology Clinic from RCH **the laparoscopic cystectomy**.

On March 6, 2008, as a result of the activity mentioned above, the RM Parliament adopted **the Law No 42-XVI “On Transplantation of Human Organs, Tissues and Cells”**, published in the Official Monitor of the Republic of Moldova no. 81, art.273, 2008.

At the end of 2008 - the beginning of 2009, the Assoc. Prof. V. Ghicavii implemented the **ureteroscopy** in the Clinic of Urology of RCH, which was a beginning in the upper tract endourology.

During 2008-2009 it was elaborated **the National Clinical Protocols: “Urolithiasis in Adult”, “Prostate Adenoma”, “Acute Pyelonephritis in Adult”, “Renal Trauma”, “Acute Renal Insufficiency” and “Chronic Renal Insufficiency under Dialysis”**, by the team of authors from the Department of Urology, Dialysis and Kidney Transplantation (Prof. A. Tănase, Assoc. Prof. E. Ceban, Assoc. Prof. V. Ghicavii, Assoc. Prof. A. Popov, Assoc. Prof. I. Dumbrăveanu, Assoc. Prof. A. Oprea, P. Cepoida, C. Lupasco, N. Cornea, Elena Maximenco, nurse Galina Tulatos).

2010

By the Government Decision no. 386 of 14.05.2010, was established the **Transplant Agency of the Republic of Moldova**, published in the Official Monitor of the Republic of Moldova, no. 78-80, art. 457, 2010.

On 27.12.2010, by the Government Decision No. 1207, the **Independent Approval Commission** was established by the Ministry of Health of the Republic Moldova.

2011

Subsequently, in was issued the Order of the Ministry of Health no. 234 of 24.03.11 "**On organization and development of the activity of procurement and transplantation of tissues, organs and cells of human origin**". Thus, several legislative and normative acts allowed to relaunch in 2012 the activities in the field of kidney transplantation. **Igor Codreanu** was appointed as director of the Transplant Agency, and **Grigore Romanciuc** as vice-director, both former doctors of the Centre of Dialysis and Kidney Transplantation of RCH.

On **June 1-3, 2011**, the **5st Congress of Urology, Dialysis and Kidney Transplantation** was organized in Chisinau with international participation.

Since 2011, a new system of "extracorporeal lithotripsy - ESWL" has been installed in the Urology Clinic of the Republican Clinical Hospital: **Modulit-SLK**, manufacturer - **STORZ MEDICAL AG, Germany**.

2012

On **December 1, 2012**, the **first private hemodialysis unit "Dr. Pitel SRL"** was opened in the Republic of Moldova, equipped with 5 dialysis machines and a water purification system. Subsequently, in 2014, the number of dialysis machines increased to 9.

During 2012-2015, with the support of the Department of Surgery no. 2, Dr. D. Tănase implemented the laparoscopic nephrectomy. Subsequently, D. Tănase performed the first laparoscopic pyelo-ureterectomies in Moldova.

2013

In 2013, by the Order of the Ministry of Health of the Republic of Moldova no.1235 of 31.10.2013, the **National Clinical Protocol "Kidney Transplantation. Living potential donor"** was approved. The protocol was elaborated by **Prof. A. Tănase, Dr. P. Cepoida, Dr. I. Codreanu, Dr. S. Gaibu, Dr. D. Visterniceanu**.

According to the recommendation of the Ministry of Health of the Republic of Moldova, it was finalized and published the "**Feasibility Study**" on **Public-Private Partnership in Dialysis** (authors A. Tănase and P. Cepoida). As a result, on 07.08.2013, the Government of the RM issued the **Decision No. 574 "On public-private partnership for dialysis services"**, published on 16.08.2013 in the Official Monitor no. 177-181, art. no. 682.

2014

In 2014, the **Associate Professor Emil Ceban** defended in Chisinau the doctor habilitat thesis in medical sciences with the title "**Multimodal treatment of complicated nephrolithiasis**". Later, Dr. E. Ceban obtained the academic title of Professor.

The Transplant Agency and the medical institutions involved in human organs, tissues and cells transplantation activities have been involved in the Council of Europe and the European Commission **TWINNING Project**

“Strengthening the Transplant Agency of Moldova and support in legal approximation in the area of quality and safety of substances of human origin”. Many specialists involved in kidney transplant activities in Moldova have benefited from internships abroad (A. Galescu, V. Prisacari, D. Tănase, Natalia Isac, Vera Sali, D. Sasu).

2015

At the proposal of the Department of Urology and Surgical Nephrology, **in July 2015, the Endourology Department was opened at the 3rd floor, as part of the Urology Clinic**. The Endourology Unit is composed of three compartments: 1. The room of extracorporeal lithotripsy (ESWL); 2. The room of lower tract endourology; 3. The room of upper tract endourology. The head of the department became the Associate Professor V. Ghicavii.

On October 21-23, 2015, the 6rd Congress of Urology, Dialysis and Kidney Transplantation with international participation was organized in Chisinau.

On December 11, 2015, according to the Government of RM Decision, following the implementation of the provisions of the Public Private Partnership Contracts on dialysis services, concluded between the Ministry of Health of the RM and three IMSPs in the country (RCH, IMU, IMsC), the Ministry of Health issued **the Order No. 943 “On the transfer of adult patients treated by outpatient dialysis to the Î.C.S.”BB-Dializa”S.R.L. dialysis centre according to the public-private partnership on dialysis services”**.

The opening of the Unit of endourology allowed the implementation of several high-level diagnostic and treatment methods, including **bipolar TUR (2015)**.

2016

As a result of the issued documents, starting with **January 4, 2016, the Î.C.S. ”BB-Dializa” S.R.L. Chişinău Dialysis Centre** started its activity, **according to the public-private partnership on dialysis services**.

The flexible ureteroscopy and endourological interventions with laser were implemented.

During 2016-2018, the capacity of Î.C.S. ”BB-Dializa” S.R.L. Chişinău Dialysis Centre increased to **64 dialysis machines**.

2017-2018

In the urological surgery room from the newest surgical bloc of SCR were performed a series of operations for the first time in SCR and R. Moldova, including “Plastic urethra with graft from the buccal mucosa” (prof. D. Butnaru, Moscow, 2017) radical prostatectomy (Prof. Rauchenvald M., Dr. Sabina Shevchenko, Austria, 2017, 2018).

The NBI (2017) and percutaneous nephrolithotomy (NLP) (2018) were implemented.

2018

On March 26, 2018, the ICS “BB-Dialysis” S.R.L. Dialysis Centre Bălți opened within the public-private partnership on dialysis services. Today, the capacity of the Bălți Centre is **32 dialysis machines**.

In 2018, the Associate Professor **Vitalie Ghicavii** defended the **habilitation doctor thesis in medical sciences** on “**Differentiated endoscopic treatment in urological infravesical obstructive diseases**” in Chisinau.

According to statistical data, **at the end of 2018**, the Dialysis Service in Moldova included **10 Haemodialysis Units endowed with 146 dialysis machines** (7 in public hospitals and 3 private). Over the year, **688 patients** with end-stage kidney disease have been treated and **85700 dialysis procedures** were performed. Also, in 2018 **158 patients with Acute Renal Impairment (Acute Kidney Injury)** have been treated by haemodialysis.

Between 2011 and 2018, the Kidney Transplant service relaunched its activity as a result of several actions in collaboration with the Transplant Agency of the Republic of Moldova. Thus, **Professor Jean-Paul Squifflet (Belgium)** was invited for several times in the RM and performed together with our specialists kidney transplantations from living donors and deceased “brain death” donors. During this period, they have performed 85 kidney transplants, including 52 with kidneys from “brain death” deceased donors, and 33 with kidney from living donors (related and unrelated).

Statistical data on “**Renal replacement therapy**” in the Republic of Moldova for **2018**:

- 1) **Haemodialysis (HD) treatment**: treated patients - 688, or 196.6 per 1 million population;
- 2) **Patients with kidney transplant (TR)**: 102, or 29.1 per million population;
- 3) **Renal replacement therapy (HD + TR)**: 790 or 225.7 per 1 million population.

Statistical data on **specialized treatment in the Urology Clinic of the Republican Clinical Hospital “Timofei Moşneaga” for 2018**:

- 1) **The number of patients treated with ESWL** increased from 525 in 2015, to 945 in 2018;
- 2) **The rate of endourological, minimal invasive and ESWL** (out of the total) increased from 59.1% in 2015, to 81.9% in 2018;
- 3) **The rate of open surgeries** (out of the total) decreased from 40.9% in 2015 to 18.1% in 2018;
- 4) **The number of endourological surgeries** (without ESWL) increased by about 10 times over the last 20 years: from 111 in 1998, to 1089 in 2018.

To be continued...

THE SCIENTIFIC THESES (DISSERTATIONS) DEFENDED BY SPECIALISTS IN UROLOGY, DIALYSIS AND KIDNEY TRANSPLANTATION SERVICE IN THE REPUBLIC OF MOLDOVA

1. Goligorskii, Solomon David. *The small bladder: Questions about intestinal plasty: experimental and clinical research* : Doctor habilitat in medical sciences thesis. Chişinău, 1959.
2. Kaţif, Alexei. *Pathology and surgery of the pyeloureteral segment* : PhD thesis in medical sciences (candidate). Chişinău, 1963.
3. Punga, Vladimir. *Materials in the study of semi-continuous abdominal dialysis* : PhD thesis in medical sciences (candidate). Chişinău, 1965.
4. Barbaraş, Valdimir. *Reconstructive and plastic surgeries in urolithiasis* : PhD thesis in medical sciences (candidate). Chişinău, 1965.
5. Mastica, Ion. *Functional and morphological changes and haemostasis disorders in temporary interruption of the bloodstream in the abdominal aorta* : PhD thesis in medical sciences (candidate). Chişinău, 1965.
6. Bogomolnîi, Naum. *Peritoneal dialysis in burns* : PhD thesis in medical sciences (candidate). Chişinău, 1967.
7. Kaţif, Alexei. *Renal insufficiency as complication of urological diseases* : Doctor habilitat in medical sciences thesis. Minsk, 1970.
8. Bîrsan, Mihail. *Pathogenesis and clinical presentation of acute renal failure in poisoning with vinegar essence* : PhD thesis in medical sciences (candidate). Chişinău, 1971.
9. Guţu, Constantin. *Particularities of nephrolithiasis pathogenesis in women* : PhD thesis in medical sciences (candidate). Kiev, 1984.
10. Sasu, Boris. *Study of glucocorticoid cell receptors in the treatment of glomerulonephritis with corticosteroids* : PhD thesis in medical sciences (candidate). Moscow, 1984.
11. Tănase, Adrian. *Epidemiology of chronic renal insufficiency and the organization of the specialized medical treatment in late stages (based on materials from the Republic of Moldova)* : PhD thesis in medical sciences (candidate). Kiev, 1988.
12. Popov, Mihai. *Treatment of prostate adenoma in late stages* : PhD thesis in medical sciences (candidate). Moscow, 1989.
13. Bogomolnîi, Naum. *Levels of healthcare for patients with chronic prostatitis* : Doctor habilitat in medical sciences thesis. Moscow, 1989.
14. Sagatovici, Victor. *Semi-continuous peritoneal dialysis in the treatment of renal insufficiency* : PhD thesis in medical sciences (candidate). Moscow, 1990.

15. Sapojnicov, Arcadie. *Particularities of preparation of patients with polycystic kidney disease for kidney transplantation and postoperative management* : PhD thesis in medical sciences (candidate). Moscow, 1992.
16. Mușet, Mihai. *Technical possibilities of endoscopic resection in benign prostatic hypertrophy* : PhD thesis in medical sciences. Cluj-Napoca, 1995.
17. Tănase, Adrian. *Diagnosis of diseases and early and late complications after kidney transplantation* : Doctor habilitat in medical sciences thesis. Chișinău, 1996.
18. Dumbrăveanu, Ion. *Surgical treatment of superficial bladder tumors. TUR-V* : PhD thesis in medical sciences. Târgu-Mureș, 1998.
19. Dolghi, Oleg. *Contemporary aspects in the treatment of ureteral lithiasis* : PhD thesis in medical sciences (candidate). Moscow, 1998.
20. Platon Vasile. *Genetic research in adult urological pathology (urinary lithiasis and renourinary malformations)* : PhD thesis in medical sciences. Iași, 1999.
21. Ghicavii, Vitalie. *Comparative study of the results of transvesical surgery and transurethral resection of the prostate adenoma treated or untreated previously with drugs* : PhD thesis in medical sciences. Chișinău, 2001.
22. Oprea, Andrei. *Assessment of renal function after extracorporeal lithotripsy* : PhD thesis in medical sciences. Chișinău, 2001.
23. Spînu, Cornel. *Solitary kidney surgery* : PhD thesis in medical sciences. Iași, 2002.
24. Ceban Emil. *Differential treatment of ureteral calculi* : PhD thesis in medical sciences. Chișinău, 2003.
25. Țurcanu, Ruslan. *Lasermagnetotherapy in the complex treatment of non-specific chronic prostatitis* : PhD thesis in medical sciences. Chișinău, 2004.
26. Cepoida, Petru. *Haemodynamic changes in patients with chronic pyelonephritis at various stages of chronic renal insufficiency* : PhD thesis in medical sciences. Chișinău, 2007.
27. Kotulevici, Nelly. *Lipid profile and the quality of life of patients with chronic kidney disease stage 5, undergoing hemodialysis treatment* : PhD thesis in medical sciences (candidate). Kiev, 2008.
28. Scutelnic, Ghenadie. *Differential treatment of urethral strictures* : PhD thesis in medical sciences. Chișinău, 2010.
29. Cornea, Natalia. *The role of hemodiafiltration in the treatment of renal insufficiency* : PhD thesis in medical sciences. Chișinău, 2012.
30. Eduard, Pleșca. *Diagnosis and treatment particularities of Acute Pyelonephritis in Patients with Diabetes Mellitus* : PhD thesis in medical sciences. Chișinău, 2012.
31. Tănase, Dorin. *Multimodal treatment of solitary renal cysts* : PhD thesis in medical sciences. Chișinău, 2012.
32. Tuchila, Viorel. *Differential treatment of urinary incontinence in women* : PhD thesis in medical sciences. Chișinău, 2013.

33. Vasiliev, Andrei. *Late complications of vascular access for planned hemodialysis: diagnosis and surgical treatment* Complicațiile tardive ale accesului vascular pentru hemodializa programată: diagnosticul și tratamentul chirurgical : PhD thesis in medical sciences. Chișinău, 2013.
34. Ceban, Emil. *Multimodal treatment of complicated nephrolithiasis* : Doctor habilitat in medical sciences thesis. Chișinău, 2014.
35. Galescu, Andrei. *Open surgical treatment of coraliform lithiasis by nephrolithotomy and its variants* : PhD thesis in medical sciences. Chișinău, 2015.
36. Codreanu, Igor. *Management of the national transplant system* : PhD thesis in medical sciences. Chișinău, 2015.
37. Botnari, Vasile. *Differential treatment of renal pelvis calculi* : PhD thesis in medical sciences. Chișinău, 2016.
38. Banov, Pavel. *Contemporary Management of the metaphylaxis in recurrent urolithiasis* : PhD thesis in medical. Chișinău, 2017.
39. Ghicavii, Vitalie. *Differentiated endoscopic treatment in infravesical obstructive urological pathologies* : Doctor habilitat in medical sciences thesis. Chișinău, 2018.

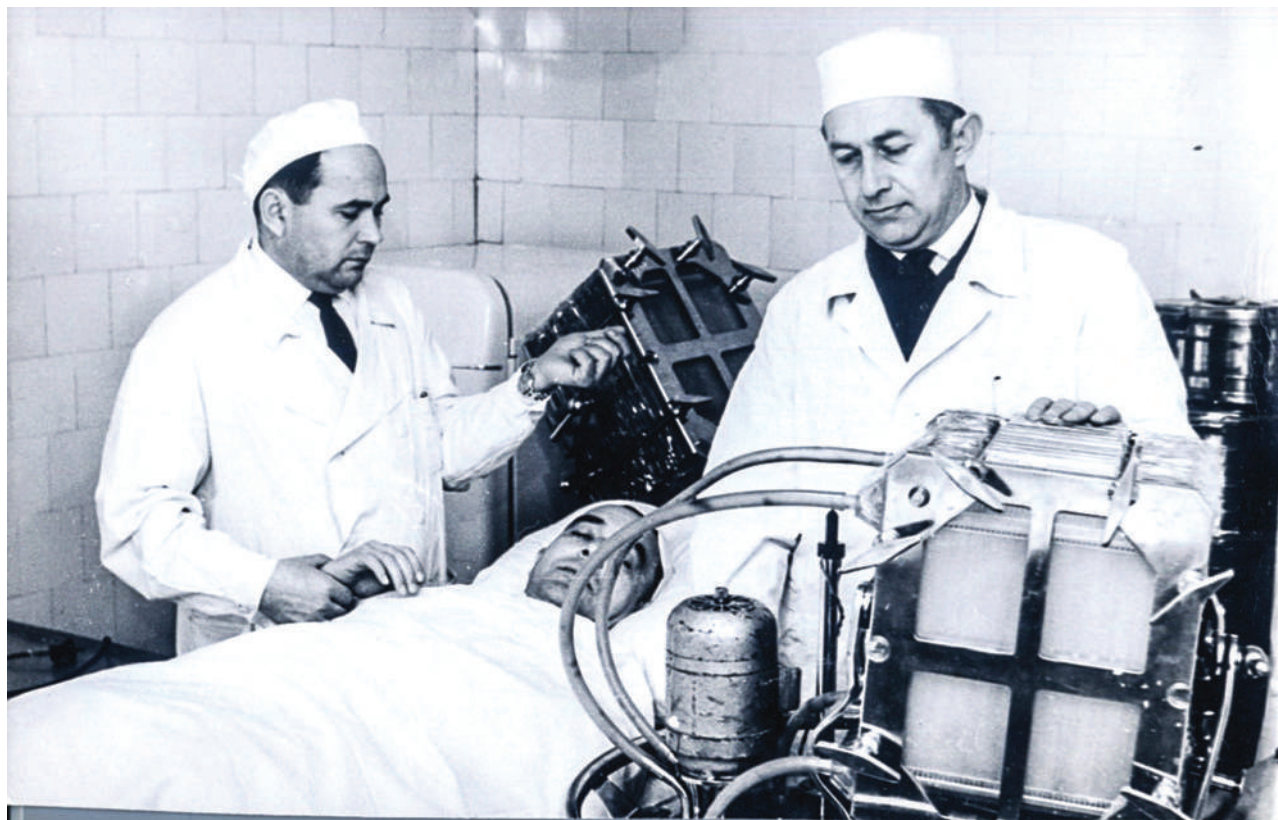
*Imagini a documentelor,
fotografii de la evenimente
istorice*

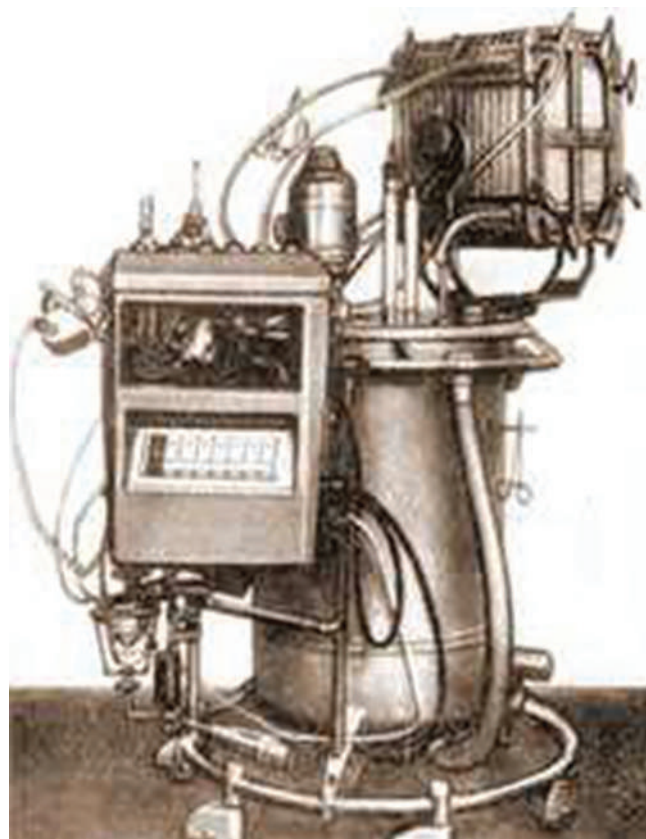
*Pictures of documents,
photos from historical
events*

◀ Profesorul Solomon D. Goligorskii cu soția
Professor Solomon D. Goligorskii with his wife

▼ Vladimir Punga și Afanasie Tetrarov la o ședință de hemodializă cu aparatul AIP-60
Vladimir Punga and Afanasie Tetrarov performing a haemodialysis session with AIP-60 machine

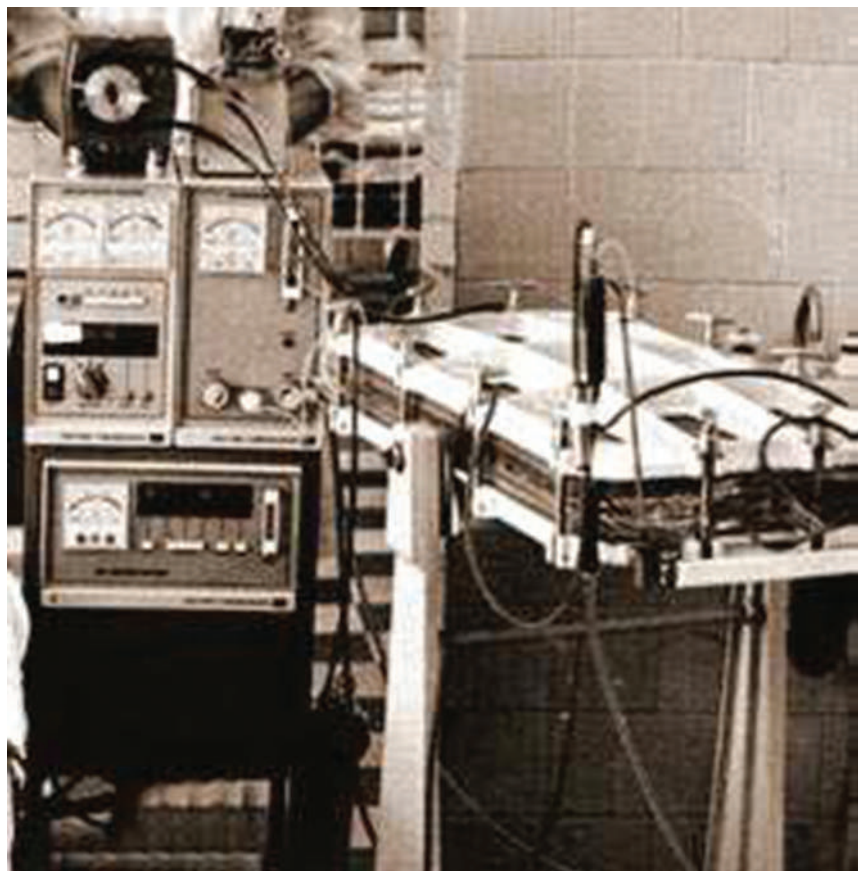

► Aparatul „rinichi artificial” AIP-140
“Artificial kidney” machine AIP-140

► Aparatul „rinichi artificial” Diahron-80
“Artificial kidney” machine Diahron-80

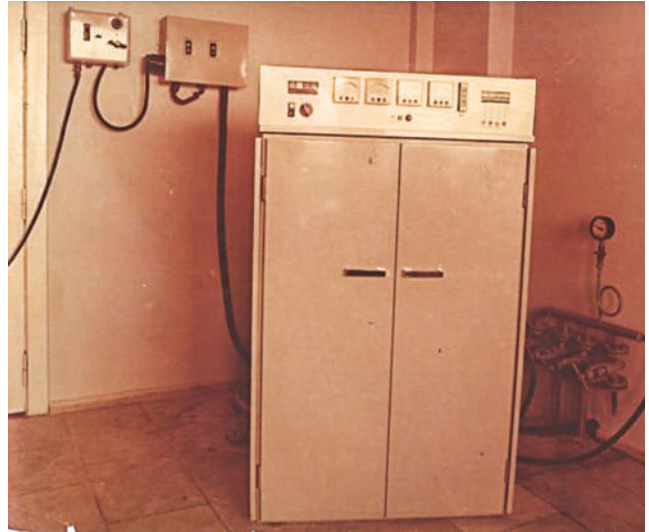
◀ Aparatul „rinichi artificial” SGD-6
“Artificial kidney” machine SGD-6

◀ Aparatul „rinichi artificial” SGD-8
“Artificial kidney” machine SGD-8

▲ Aparat pentru plasmafereză cu centrifugă
Plasmapheresis machine with centrifuge

▲ „Postul central” al sistemii de hemodializă SGD-8
Central post of haemodialysis machine SGD-8

▼ Primul laborator „rinichi artificial”. Aparatul AIP-60
First “Artificial kidney” laboratory. AIP-60 machine

- ◀ Afanasie Tetrarov, doctor în științe medicale, șef al Secției de urologie, Spitalul Clinic Municipal „Sfânta Treime”
- ◀ Afanasie Tetrarov, Associate Professor, Chief of the Urology Unit, Municipal Clinical Hospital “Sfânta Treime”

- ◀ Mihail R. Bîrsan, conferențiar universitar, șef al Catedrei de urologie și nefrologie chirurgicală (1974-2001)
- ◀ Mihail R. Bîrsan, Associate Professor, Head of the Urology and Surgical Nephrology Chair (1974-2001)

- ▶ Eugen Iuhtimovschi, șef al Secției de urologie (1975-1981)
- ▶ Eugen Iuhtimovschi, Chief of the Urology Unit (1975-1981)

- ▶ Timofei Moșneaga, medic-șef al Spitalului Clinic Republican, Medic al Poporului (anii '80)
- ▶ Timofei Moșneaga, manager of the Republican Clinical Hospital, Doctor of the People ('80-s)

▲ Victor Sagatovici și Mihai Bîrsan în timpul unei ședințe de hemodializă cu aparatul Diahron-80
Victor Sagatovici and Mihai Bîrsan during a haemodialysis session with Diahron-80 machine

- ▼ Prima ședință de hemodializă în insuficiența renală cronică terminală, cu aparatul АИП -140, a fost efectuată de medicii Victor Sagatovici, Larisa Evdokimov și Adrian Tănase, 1978
The first hemodialysis session for end-stage chronic kidney disease with АИП -140 machine, was performed by doctors Victor Sagatovici, Larisa Evdokimov and Adrian Tănase, 1978

- ▶ În data de 1 ianuarie 1981, în cadrul Spitalului Clinic Republican a fost deschisă prima Secție de hemodializă din Republica Moldova
- ▶ On January 1-st, 1981, in the Republican Clinical Hospital was established the first Haemodialysis Unit in the Republic of Moldova

- ▶ În imagine - o ședință de hemocorboperfuzie (hemosorbție) efectuată de medicii Arcadie Sapojnicov, Dumitru Mastac, Adrian Tănase și asistenta medicală Galina Prisacari
- ▶ A hemocorboperfusion session (hemosorbption) performed by doctors Arcadie Sapojnicov, Dumitru Mastac, Adrian Tănase and nurse Galina Prisacari

▲ Medicii imunologi Vera Sali și Liana Kalinin
Immunologists Vera Sali and Liana Kalinin

▲ Medicul imunolog Natalia Isac
Immunologist Natalia Isac

▼ Colectivul Secției de nefrologie chirurgicală, Spitalul Clinic Republican, 1978
Team of Surgical Nephrology Unit, Republican Clinical Hospital, 1978

- Primele asistente medicale ale Centru-
lui de Hemodializă și Transplant Renal
First nurses of Haemodialysis and
Kidney Transplantation Center

- Laboratorul biochimic al Centru-
lui de Hemodializă și Transplant Renal. În
dreapta - Grigorie Vasserman
Biochemical Laboratory of Hemodialy-
sis and Kidney Transplantation Center.
On the right - Grigorie Vasserman

- Dr. Victor Sagatovici și asistenta Euge-
nia Pușcaș instalează primul dializator,
de unică folosință, în plăci
Dr. Victor Sagatovici and nurse Eugenia
Puscas installing the first disposable
dialysis device (in plates)

МИНИСТЕРСТВО ЗДРАВООХРАНЕНИЯ С С С Р

П Р И К А З

"22 " февраля 1982 года

№ 153

г. Москва

"О разрешении права
заготовки перивитальных
почек в Молдавской ССР"

В соответствии с приказом Министерства здравоохранения
№ 255 от 23 марта 1977 г. "О работе Всесоюзного центра консерви-
рования и типирования органов" предоставляется право заготовки
перивитальных почек Республиканской клинической больнице Минздрава
Молдавской ССР и Кишиневской городской клинической больнице
скорой помощи.

Заместитель Министра

А.Г. Сафонов

- ▲ Ordinul Ministerului Sănătății al URSS nr. 153 din 22 februarie 1982, „Cu privire la permiterea dreptului de prelevare a rinichilor perivitali în Spitalul Clinic Republican și Spitalul Clinic de Urgență din or. Chișinău, RSSM”
Order of the Ministry of Health of the USSR no. 153 of February 22, 1982 “Concerning the granting of the right to perivital kidneys procurement in the Republican Clinical Hospital and the Emergency Clinical Hospital from Chisinau, RSSM”

СС СР

МИНИСТЕРСТВО ЗДРАВООХРАНЕНИЯ

УЧЕНЫЙ МЕДИЦИНСКИЙ СОВЕТ

РЕШЕНИЕ ПРЕЗИДИУМА УМС МЗ СССР

2090-500

г. Москва

29

И Ю Н Я

1982 г.

О разрешении операций пересадки почки
в Республиканской клинической больнице
Минздрава Молдавской ССР

Заслушав и обсудив доклад главного уролога Минздрава Молдавской ССР доцента Бирсана М.Р. и доклад директора НИИТИО Минздрава СССР чл.-корр. АМН СССР, проф. Пумакова В.И. "О разрешении операций пересадки почки в Республиканской клинической больнице Минздрава Молдавской ССР", Президиум Ученого медицинского совета Минздрава СССР отмечает, что в Республиканской клинической больнице Минздрава Молдавской ССР с 1980 года функционирует отделение гемодиализа, при котором работают иммунологическая и биохимическая лаборатории, оснащенные современным оборудованием. Врачи отделения прошли специализацию в отделении пересадки почки, лаборатории тканевого типирования и Всесоюзном центре по заготовке донорских почек НИИТИО Минздрава СССР.

Готовность к пересадке почки в клинической республиканской больнице Минздрава Молдавской ССР была рассмотрена Президиумом Ученого медицинского совета Минздрава Молдавской ССР и проверена представителем НИИТИО Минздрава СССР.

Президиум Ученого медицинского совета Минздрава СССР РЕШАЕТ:

1. Разрешить Республиканской клинической больнице Минздрава Молдавской ССР операции пересадки почки.
2. Ученому медицинскому совету Минздрава Молдавской ССР во II кв. 1983 г. доложить Президиуму УМС Минздрава СССР о ходе выполнения решения.
3. Контроль за выполнением настоящего решения возложить на главного ученого секретаря Ученого медицинского совета Минздрава СССР канд. мед. наук Н.А. Шлугера.

Заместитель Председателя
УМС Минздрава СССР
профессор

Главный ученый секретарь
УМС Минздрава СССР
канд. мед. наук

А.С. Ягубов

Н.А. Шлугер

19 07 82

▲ Hotărârea Prezidiului Consiliului științific medical al Ministerului Sănătății al URSS din 29 iunie 1982, „Cu privire la permiterea efectuării operațiilor de transplant renal în Spitalul Clinic Republican al MS RSSM”

Decision of the Presidium of the Scientific Medical Council of the Ministry of Health of the USSR of June 29, 1982 "Regarding the permission of kidney transplantation surgeries at the Republican Clinical Hospital of MS RSSM"

П Р И К А З

13.08.82

г. Кишинев

№ 563

О создании центра трансплан-
тации почек в МССР

В соответствии с приказом МЗ СССР № 153 от 22.02.82 г.
"О разрешении права заготовки перивитальных почек в МССР" и с
решением президиума УМС МЗ СССР от 29.06.82 г. "О разрешении
операций пересадки почки на базе Республиканской клинической
больницы Минздрава Молдавской ССР".

УТВЕРЖДАЮ:

1. Положение о центре трансплантации почек /приложение №1/.
2. Положение о базах забора донорских органов /приложение №2/.
3. Совет по организационно-методическому руководству центра трансплантации почек /приложение №3/.

ПРИКАЗЫВАЮ:

1. Организовать центр трансплантации почек на базе отделения гемодиализа и терапевтической нефрологии Республиканской клинической больницы и кафедры урологии и нефрологии КГМИ.
2. Руководство центром возложить на заведующего кафедрой урологии и нефрологии КГМИ, доцента Бирсан М.Р.
3. Главному врачу РКБ тов. Мошняга Т.В.:
 - 3.1. Обеспечить первоочередное направление на усовершенствование для освоения методик диагностики и лечения больных с патологией почек врачей – специалистов и средних медработников отделений и служб, входящих в состав центра.
 - 3.2. Обеспечить группу забора донорских органов псмещением, санитарным транспортом и внешней телефонной связью.
4. Начальнику управления кадров МЗ МССР тов. Корноголубу П.И. – принять меры по укреплению кадрами центра трансплантации почек.
5. Начальнику Главного управления "Молдмедтехника" тов. Раку П.В. – обеспечить центр в плановом порядке необходимой техникой и расходными материалами /пункционные иглы, магистрали по крови, диализная мембрана, планшетки Тарасаки, микрошприцы и др./

▲ Ordinul Ministerului Sănătății al RSSM nr. 563 din 13.08.1982, „Cu privire la crearea Centrului de Transplant Renal în RSSM”
Order of the Ministry of Health of RSSM no. 563 of 13.08.1982 “Regarding the creation of the Kidney Transplant Center in RSSM”

6. Начальнику ГАПУ тов. Рыбаку И.С. - своевременно и в соответствии с выделенными фондами обеспечивать цент необходимые медикаментозными средствами и солями для гемодиализа.

7. Главному врачу РКБ, тов. Мошняга Т.В., главному урологу МЗ МССР тов. Бирсан М.Р. в 2-х месячный срок внести предложения в планово-финансовое управление Министерства здравоохранения Молдавской ССР по штату центра трансплантации почек и отделения гемодиализа в пределах численности и фонда зарплаты по Республиканской клинической больнице.

8. Главному судмедэксперту МЗ МССР тов. Максимова П.И. - обеспечить квалифицированными судмедэкспертами группу забора почек.

9. Совету центра трансплантации почек *21/11/78*

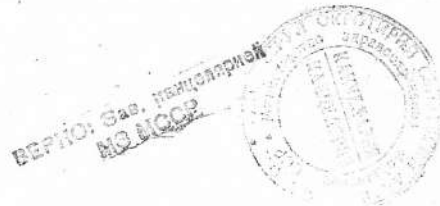
9.1. В своей работе руководствоваться положением, утвержденным настоящим приказом.

9.2. В месячный срок разработать и представить на утверждение Минздрава комплексный план мероприятий по организационно-методической, консультативной, лечебно-диагностической и профилактической работы центра трансплантации.

10. Руководителям республиканских медучреждений, ректору КГМИ, академику АН МССР, профессору Анештиади В.Х., зав. горздравотделами, главным врачам районов - содействовать исполнению мероприятий, проводимых центром трансплантации почек в соответствии с разработанными планами.

Контроль за выполнением настоящего приказа возложить на заместителя Министра здравоохранения тов. Лешан Н.Г.

Министр

К.А. Драганюк

▲ Șeful Catedrei de urologie, conferențiarul Mihai Bîrsan, și șeful Secției de hemodializă și transplant renal Adrian Tănase, 1982
Associate Professor Mihai Bîrsan - Head of Urology Department, and Adrian Tănase - Chief of Hemodialysis and Kidney Transplantation Unit, 1982

▼ În stânga - profesorul Pavel Filipțev (Moscova), care, în anul 1982, împreună cu conferențiarul Mihai Bîrsan, Adrian Tănase și Victor Sagatovici a efectuat primul transplant renal în Republica Moldova

On the left - Professor Pavel Filiptev (Moscow) - in 1982, together with Associate Professor Mihai Bîrsan, Adrian Tănase and Victor Sagatovici performed the first kidney transplant in the Republic of Moldova

▲ Profesorul Ian G. Moisiuk (Moscova). În anul 1982 împreună cu V. Sagatovici a efectuat prima prelevare de rinichi în Republica Moldova

Professor Ian G. Moisiuk (Moscow). In 1982, together with V. Sagatovici, they performed the first kidney procurement in the Republic of Moldova

▼ Academicianul Valerii I. Șumakov, Moscova, Federația Rusă
Academician Valerii I. Shumakov, Moscow, Russian Federation

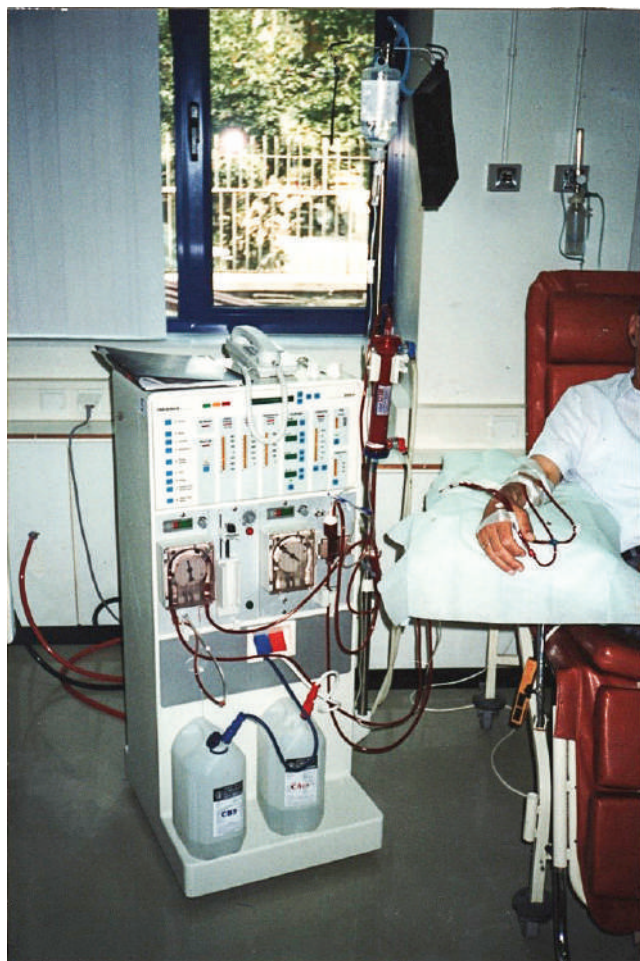

▲ Împreună cu academicianul Nicolai A. Lopatkin (din Moscova), Viena, 2006 / Together with academician Nicolai A. Lopatkin (from Moscow), Vienna, 2006

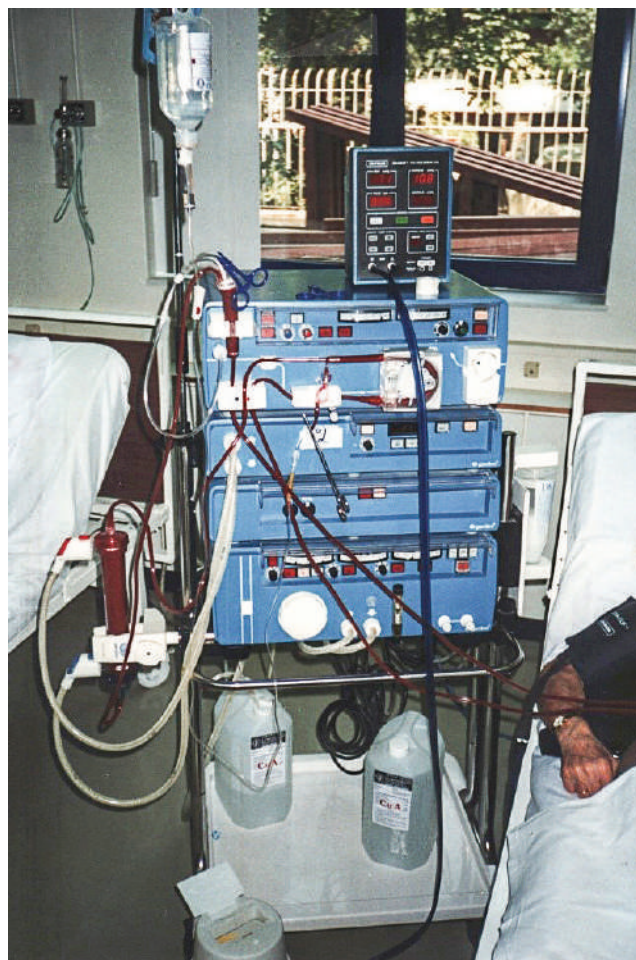
- ▼ Un grup de medici urologi din Republica Moldova (A. Tetradov, M. Bîrsan, M. Chi-roșca, C. Guțu, C. Lupașcu, B. Curajos) – participanți la Congresul IV al Urologilor din URSS, Minsk, Belarus, 1986
- ▼ A group of urologists from the Republic of Moldova (A. Tetradov, M. Bîrsan, M. Chi-roșca, C. Guțu, C. Lupașcu, B. Curajos) – participants at the IV Congress of Urology in USSR, Minsk, Belarus, 1986

- ▶ Profesorul Oleg S. Belorusov, șef al Secției de transplant renal, Centrul Științific de Chirurgie, Moscova, 1995
- ▶ Professor Oleg S. Belorusov, Head of Kidney Transplantation Unit, Scientific Surgery Center, Moscow, 1995

▲ Aparatul de hemodializă „Fresenius”, 2008 / „Fresenius” haemodialysis machine, 2008

▲ Aparatul de hemodializă „Gambro” / “Gambro” haemodialysis machine

Репортаж в номер

ТРАНСПЛАНТАЦИЯ

В Республиканской клинической больнице в клинике урологии и нефрологии Кишиневского медицинского института впервые в Молдавии проведена операция по пересадке почки.

В тот день хирурги разошлись поздно: с минуты на минуту ждали сообщения из Москвы. Центра трансплантации. В десятом часу Михаил Романович Бырсан открыл дверь ординаторской:

— Всем по домам. Отдыхать. Осталась дежурная — врач-ординатор Неля Яновна Котулевич.

— Трансплантат выслан последним рейсом. Встречайте.

Пять минут спустя две машины мчались по улицам вечернего города: одна — за хирургами, вторая — в аэропорт за... почкой.

Первым прибыл Бырсан. Шагая по гулкому коридору, он на ходу развязывал галстук и отдавал короткие распоряжения. Потом, после операции, придирчиво анализируя каждый этап, очень требовательный к себе и коллегам, решительно отвергающий понятие «мелочница», когда речь идет о деле, и вместе с тем предельно педантичный в этих самых мелочах, Михаил Романович заметил: личинки были эти распоряжения, мы научились понимать друг друга с полуслова. Наверное, сработала инерция этапа подготовки...

А начался этот этап ни много ни мало пять лет назад. Начался с подбора людей — единомышленников, близких по устремлениям, профессиональному духу. Благо, выбор был: большинство врачей отделения — его институтские питомцы. Андриан Танасий, Виктор Сагатович, Неля Котулевич — смело пошли за учителем, готовые разделить все то, что будет им сопутствовать на трудном, во многом неизведанном пути.

Потом начались опыты, эксперименты. Им, клиницистам-практикам, пришлось по-новому осмыслить устоявшиеся положения с позиций общепрологических и, прежде всего, иммунологических закономерностей, глубже изучить вопросы кровообращения, деталей биохимических и биофизических изменений, ибо без точных представлений о механизме работы и функциях органа его трансплантация просто невозможна.

Реальную близость цели почувствовали в Москве, в Институте трансплантации органов и тканей, где под руководством члена-корреспондента АМН СССР Валерия Ивановича Шумакова, профессора Эдгара Робертовича Левинского и старшего научного сотрудника Павла Яковлевича Филиппова молдавские медики дважды проходили стажировку.

В августе приказом Минздрава Республиканский центр трансплантации почек получил «право гражданства»: это

организм больного не отторгнул, а принял как своего.

Иммунологическая совместимость... Не техника самой операции, а именно она и сегодня остается главнейшим условием успешной пересадки органов. Как нет людей с одинаковыми отпечатками пальцев, так и нет живых существ с абсолютно идентичными почками, печенью, сердцем. В человеческом организме все органы трудятся по единой программе, все до предела рентабельно, слаженно. Такая сугубо индивидуальная «подгонка» и обеспечивает наилучшие условия взаимосвязи и функционирования органов.

Ну, а если в организме появляется чужой орган? Тогда в действие вступает всегда отоблизованная армия. Ее бойцы — лимфоидные клетки и специальные белки-антитела набрасываются на чужого, настойчиво атакуют его и, как правило, побеждают. Хорошо, когда объект атаки — вирус или микроб. А если защитники организма атакуют пересаженный орган? Ведь противостоять антителам практически невозможно. Выход один: компромисс на основе иммунологической совместимости.

Сегодня многие аспекты этой проблемы практически решены либо близки к решению. Свидетельство тому — около 3,5 тысячи трансплантаций почек, успешно осуществленных в Москве, Ленинграде, Киеве, Ташкенте, Вильнюсе, Риге... В ряд этих центров сегодня встал Кишинев.

«Самолет прибыл точно по расписанию. Спустя 15 минут после посадки врач, посланный в аэропорт, доложил:

— Встретил. Она у меня в руках. Потом она пересекла ночной город, поднималась в лифте на четырнадцатый этаж и была внесена в операционную.

Группа работала синхронно и точно. Именно в момент, когда контейнер-холодильник был вскрыт, когда из стерильной упаковки была извлечена почка, хирурги обнажили подвздошные сосуды. Теперь — главный этап операции. Хирурги соединяют вену — к вене, артерию — к артерии и бережно водворяют почку на ее анатомическое место. Танасий и Сагатович выжидательно смотрят на шефа. Помедли, он кивает: значит, можно снимать зажимы.

И тотчас короткий тихий доклад:

— Есть кровоток.

И следом — голос, в котором трудно скрытая радость:

— Почка работает нормально.

Было около пяти утра. В тот день в истории болезни № 13189 была сделана запись: произведена трансплантация ле-

— Всем отдыхать. Кино, театры отменяются. Вечером быть дома.

Они вновь жили ожиданием. Очередной операции. Теперь — пятой по счету.

«Почему-то в тот день мне вспомнился эпизод многолетней давности, когда с главврачом Тимофеем Васильевичем Мошнягой мы сидели в его маленьком кабинете старой республиканской больницы. Был июль, стояла нестерпимая жара. Однако главврач был в строгом костюме, белоснежной крахмальной рубашке и туго повязанном галстуке. Назревало торжество: в фундамент будущей республиканской больницы закладывался первый камень.

А пока на столе стоял изящно выполненный макет. Однако главврач уверенно ориентировался в многоэтажной громадине и экскурсию в будущее вел удивительно легко и свободно.

— Вот здесь, — он показал карандашом на макет, — будут операционные блоки. В их оборудовании нам помогут крупнейшие медицинские центры; в подготовке специалистов — ведущие ученые Москвы, Ленинграда, Киева, Минска... Оснащение клиники открыт великолепные возможности... Будем оперировать на сухом сердце, наверняка займемся трансплантацией.

Это было сказано в год, когда в Москве академик Борис Васильевич Петровский впервые в стране сделал пересадку почки.

Просторно шагает отечественная научная мысль.

Б. БЕЛЕНЬКИЙ.

НА СНИМКЕ: (слева направо) врач-ординатор Н. Я. КОТУЛЕВИЧ, заведующий отделением гемодиализа А. Г. ТАНАСИЙ, заведующий кафедрой урологии и нефрологии КГМИ, доцент М. Р. БЫРСАН и врач-ординатор В. А. САГАТОВИЧ.

Фото Н. СПИВАГА

- ▲ Ziarul „Moldova Socialistă”, 22 octombrie, 1982. Comunicat despre primul transplant renal efectuat în Republica Moldova, în data de 25 septembrie 1982
- ▲ „Socialist Moldova” newspaper, October 22, 1982. Press release on the first kidney transplant performed in the Republic of Moldova on September 25, 1982

▲ Colectivul Centrului de Hemodializă și Transplant Renal, 1988 / Team of Haemodialysis and Kidney Transplantation Center, 1988

▼ Colectivul Centrului de Hemodializă și Transplant Renal, 1998 / Team of Haemodialysis and Kidney Transplantation Center, 1998

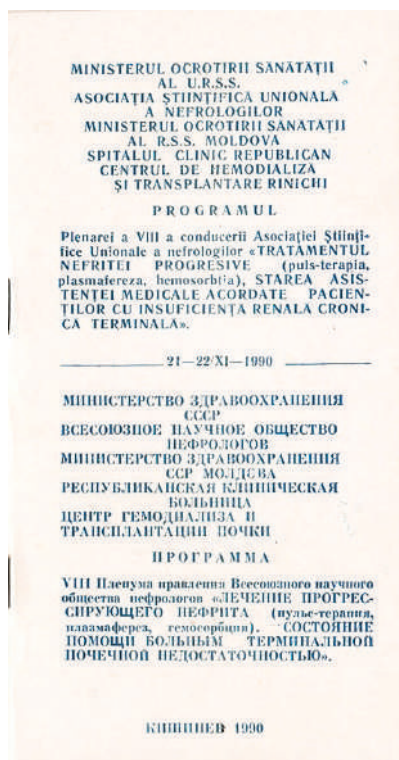

▲ Colectivul de medici al Centrului de Dializă și Transplant Renal, 2010 / Team of Haemodialysis and Kidney Transplantation Center, 2010

- ▼ Ședința privind alegerea noii conduceri a Societății Urologilor din Republica Moldova, 2002. Președinte – Adrian Tănase, secretar - Emil Ceban
Meeting concerning the election of the new council of the Society of Urologists from the Republic Moldova, 2002. President - Adrian Tănase Secretary - Emil Ceban

◀ Plenara a VII-a a conducerii Asociației Științifice Unionale a Nefrologilor, Chișinău, 1990 (primul program științific tipărit în grafie latină)
7th plenary of the Council of the Unional Scientific Association of Nephrologists, Chisinau, 1990 (the first scientific paper printed in Latin script)

▲ Prima Conferință de Nefrologie, Dializă și Transplant Renal din Republica Moldova, cu participare internațională, Chișinău, 1998
The First Conference of Nephrology, Dialysis and Kidney Transplantation from the Republic of Moldova. with international participation, Chișinău, 1998

▼ Participanții la Plenara a VII-a a Asociației Nefrologilor din URSS, Chișinău, 1990 / Participants at the 7th Plenary of the Association of Nephrologists of the USSR, Chișinău, 1990

▲ Ședința în plen a Conferinței a I-a de Nefrologie, Dializă și Transplant Renal din Republica Moldova, Chișinău, 1998
Plenary Meeting of the First Conference of Nephrology, Dialysis and Kidney Transplantation from the Republic of Moldova, Chișinău, 1998

▼ Profesorul A. Fournier (Franța) la Conferința a I-a de Nefrologie, Dializă și Transplant Renal din Republica Moldova, Chișinău, 1998
Professor A. Fournier (France) at the First Conference of Nephrology, Dialysis and Kidney Transplantation from the Republic of Moldova, Chișinău, 1998

◀ Împreună cu foștii colegi: Victor Sagatovici, dr. șt. med., șeful Centrului de Dializă și Transplant Renal, Odesa, Ucraina, și Nelly Kotulevici, dr. șt. med., șefa Centrului de Dializă, Harkov, Ucraina (Donețk, 2004)
 Together with former colleagues: Victor Sagatovici, PhD in medical sciences, Head of Dialysis and Kidney Transplant Center, Odesa, Ukraine, and Nelly Kotulevici, PhD in medical sciences, Head of Dialysis Center, Kharkov, Ukraine (Donetsk, 2004)

▼ Profesorul Irinel Popescu (în centru), președintele Congresului Romtransplant (Constanța-Eforie Nord, 2004) / Professor Irinel Popescu - President of the Romtransplant Congress (center), (Constanta-Eforie Nord, 2004)

- ▶ Colegi și prieteni de o viață... (Lilia Panova, Victor Sagatovici, Adrian Tănase, Dumitru Nastak, Nelly Kotulevici, Veniamin Hardak)
Colleagues and lifetime friends...
(Lilia Panova, Victor Sagatovici, Adrian Tănase, Dumitru Nastak, Nelly Kotulevici, Veniamin Hardak)

- ▼ Congresul al V-lea de Urologie, Dializă și Transplant Renal din Republica Moldova cu participare internațională, 2011 / The 5th Congress of Urology, Dialysis and Kidney Transplantation from the Republic of Moldova, with international participation, 2011

◀ Profesorul Constantin Gurevici (Sankt Peterburg) în vizită la Chișinău
Professor Constantin Gurevici (Sankt Peterburg) visiting Chișinău

▼ Întrunire științifică Moldova-România în domeniul organizării serviciului de transplant (Ivancea, 2008) / Moldova-Romania Scientific Meeting on the Organization of the Transplant Service (Ivancea, 2008)

▲ Profesorul Jean Paul-Squifflet cu soția Françoise (Belgia) într-o vizită de lucru la Chisinau / Professor Jean-Paul Squifflet with his wife Françoise (Belgium) during a working visit in Chișinău

- ▶ Echipa de specialiști ai Ministerului Sănătății R. Moldova la Consiliul Europei, Strasbourg, Franța, pentru perfectarea Legii „Privind transplantul de organe, țesuturi și celule umane”. Conducătorul grupului de lucru - viceministrul Sănătății, Boris Golovin (primul din dreapta), 2006
- ▶ The team of the Ministry of Health of the Republic of Moldova at the Council of Europe, Strasbourg, France, for the elaboration of the law “On organ, tissues and human cells transplantation”. Head of the working group - Viceminister of Health, Boris Golovin (first on the right), 2006

▲ Împreună cu experții Consiliului Europei, membrii grupului de lucru pentru perfectarea Legii Republicii Moldova „Privind transplantul de organe, țesuturi și celule umane”, 2006
 Together with Council of Europe experts, members of the working group on the Law on Organs, Tissues and Human Cells Transplantation, 2006

◀ Experții Consiliului Europei în domeniul transplantului de organe la Chișinău, 2005. În dreapta - profesorul Irinel Popescu (București)
 Council of Europe experts on organ transplantation in Chișinău, 2005. On the right - Professor Irinel Popescu (Bucharest)

▲ Seminar în domeniul transplantului de organe cu participarea experților Consiliului Europei, Chișinău, 2005
Seminar on organ transplantation with participation of Council of Europe experts, Chișinău, 2005

- ▼ Împreună cu colegii din statele CSI (Belarus, Armenia, Kazahstan, Kirghizia, Moldova) la Congresul EDTA-ERA din Glasgow, Scoția, 2006
Together with colleagues from CIS countries (Belarus, Armenia, Kazakhstan, Kyrgyzstan, Moldova) at the EDTA-ERA Congress in Glasgow, Scotland, 2006

▲ Profesorul Valeriu Pilotovici (Minsk, Belarus) în vizită la Chișinău, 2008 / Professor Valeriu Pilotovici (Minsk, Belarus) visiting Chișinău, 2008

▼ Comunicarea „30 de ani de tratament al pacienților cu insuficiență renală acută”, Sankt Peterburg, 2009
Presentation “30 years of treatment of patients with acute renal failure”, Sankt Peterburg, 2009

▲ A III-a Conferință de Urologie, a II-a Conferință de Nefrologie, Dializă și Transplant Renal din R. Moldova cu participare internațională, Chișinău, 30 octombrie-1 noiembrie 2002
 3rd Conference of Urology, 2nd Conference of Nephrology, Dialysis and Kidney Transplantation from the Republic of Moldova, with international participation, Chisinau, 30 October-1 November 2002

▲ ▼ A III-a Conferință de Urologie, a II-a Conferință de Nefrologie, Dializă și Transplant Renal din Republica Moldova cu participare internațională, Chișinău, 30 octombrie-1 noiembrie 2002
 3rd Conference of Urology, 2nd Conference of Nephrology, Dialysis and Kidney Transplantation from the Republic of Moldova, with international participation, Chisinau, 30 October-1 November 2002

CHIȘINĂU

Ministerul Sănătății și Protecției Sociale

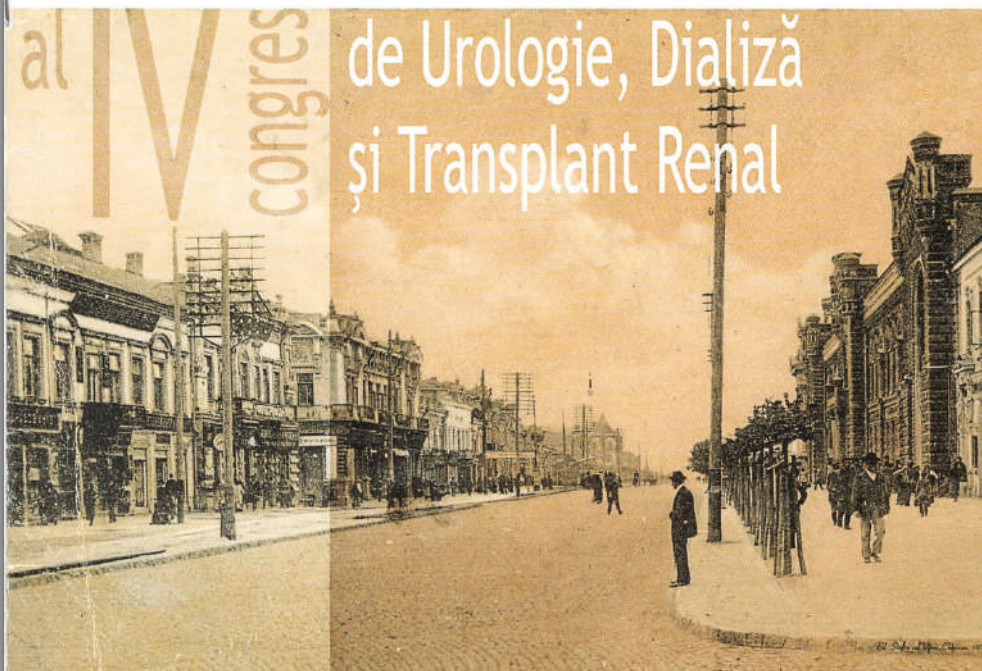
Societatea Urologilor din Republica Moldova

USMF "Nicolae TESTEMITANU"

Clinica Urologie, Hemodializă și Transplant Renal

al IV
congres

de Urologie, Dializă
și Transplant Renal

program

invitație

2006¹¹⁻¹³
octombrie

- ▲ Congresul al IV-lea de Urologie, Dializă și Transplant Renal din Republica Moldova, 2006 / 4th Congress of Urology, Dialysis and Kidney Transplantation from the Republic of Moldova, 2006

- ◀ Al IV-lea Congres de Urologie, Dializă și Transplant Renal din R. Moldova. Sesiunea nefrologică. Moderatori: conf. A. Sapožnikov (Volgograd, Federația Rusă), prof. C. Gurevici (Sankt Peterburg, Federația Rusă), prof. A. Tănase (Chișinău), L. Wander (FMC, Germania)
4th Congress of Urology, Dialysis and Kidney Transplantation from the Republic of Moldova. Nephrology session. Chair: A. Sapožnikov (Volgograd, Russian Federation), Prof. C. Gurevici (Sankt Peterburg, Russian Federation), A. Tănase (Chișinău), L. Wander (FMC, Germany)

- ◀ Prof. J.-P. Squifflet (Bruxelles, Belgia, Clinica Saint-Luc). Congresul al IV-lea de Urologie, Dializă și Transplant Renal din Republică Moldova, 2006
Professor J.-P. Squifflet (Bruxelles, Belgium, Saint-Luc Clinic). 4th Congress of Urology, Dialysis and Kidney Transplantation from the Republic of Moldova, 2006

- Congresul al V-lea de Urologie, Dializă și Transplant Renal din Republica Moldova, 2011
5th Congress of Urology, Dialysis and Kidney Transplantation from the Republic of Moldova, 2011

◀ Profesorul Viorel Bucuraș (Timișoara, România)
Professor Viorel Bucuraș, (Timișoara, România)

◀ Profesorul Florin Miclea (Timișoara, România)
Professor Florin Miclea, (Timișoara, România)

◀ Profesorul Viorel Tode (Constanța, România)
Professor Viorel Tode, (Constanța, România)

- ▶ Profesorul Radu Boja (Târgu-Mureș, România)
Professor Radu Boja, (Târgu-Mureș, România)

- ▶ Profesorul Gheorghe Bumbu (Oradea, România)
Professor Gheorghe Bumbu, (Oradea, România)

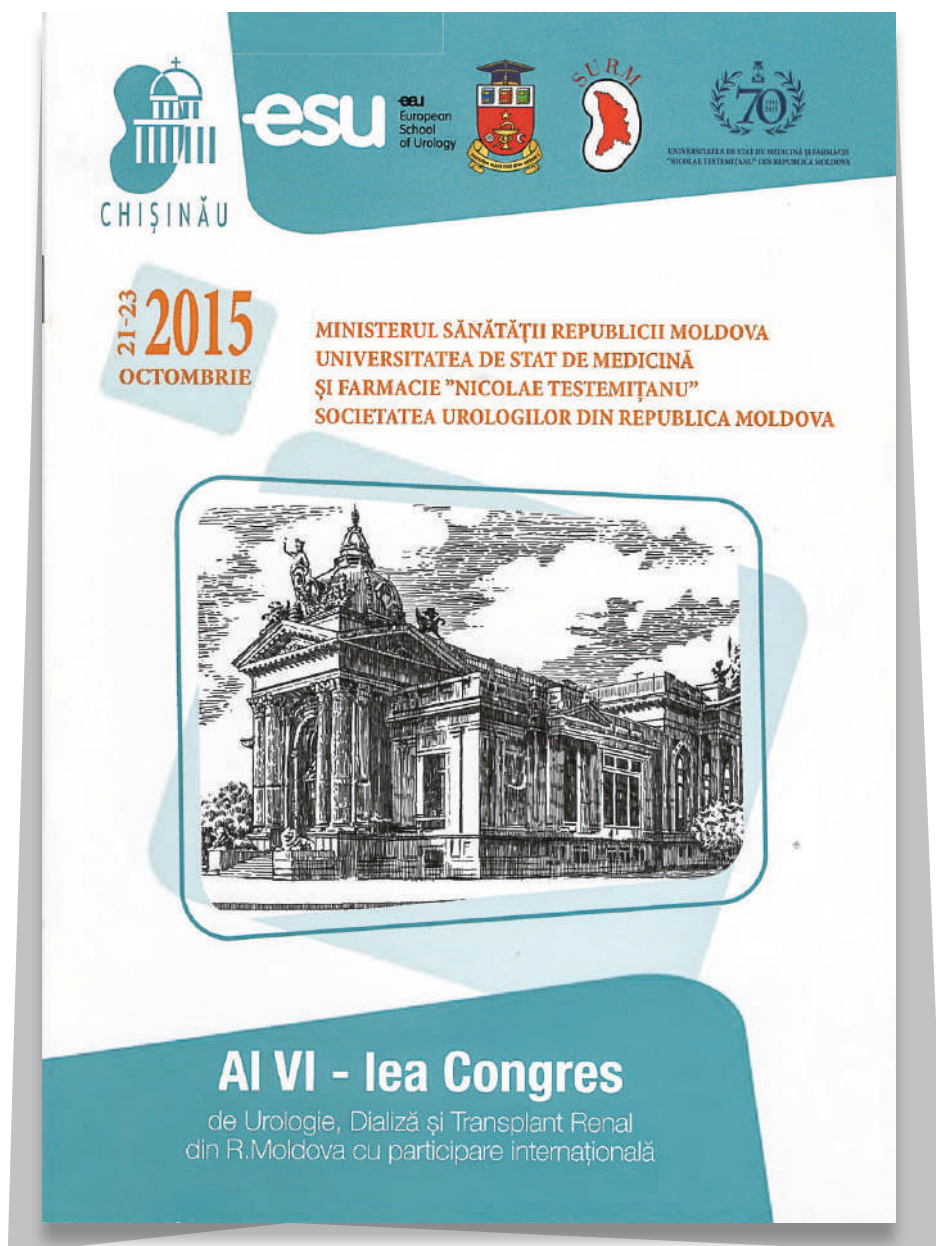

- ▶ Profesorul Ioan Coman (Cluj-Napoca, România)
Professor Ioan Coman, (Cluj-Napoca, România)

▲ Decernarea titlurilor onorifice ale USMF „Nicolae Testemițanu” de „Visiting Professor” și „Associate Professor” savanților urologi din România (I. Coman, G. Bumbu, V. Tode, R. Boja, F. Miclea, V. Bucuraș). În centru - rectorul USMF „Nicolae Testemițanu”, academicianul Ion Ababii (Chișinău, 2011)
The awarding of “Nicolae Testemițanu” SUMPh honorary titles of “Visiting Professor” and “Associate Professor” for romanian scientists urologists (I. Coman, G. Bumbu, V. Tode, R. Boja, F. Miclea, V. Bucuras). In center - the rector of “Nicolae Testemițanu” SUMPh, academician Ion Ababii (Chișinău, 2011)

- Congresul al VI-lea de Urologie, Dializă și Transplant Renal din Republica Moldova cu participare internațională, Chișinău, 21-23 octombrie 2015
6th Congress of Urology, Dialysis and Kidney Transplantation from the Republic of Moldova, with international participation, Chișinău, 21-23 October 2015

- Profesorul Nicolai Kolesnik (Kiev, Ucraina)
Professor Nicolai Kolesnik (Kiev, Ukraine)

- La tribună - Dr. Gheorghe Boțan (Călărași, România)
At tribune - Dr. Gheorghe Boțan (Călărași, România)

▲ Recepția de „Bun venit” / Welcome Party

◀ Prof. A. Tănase (Chișinău), prof. I. Sinescu (București), prof. F. Miclea (Timișoara)
 Prof. A. Tănase (Chișinău), prof. I. Sinescu (București), prof. F. Miclea (Timișoara)

◀ Împreună cu marele prieten și învățător al urologilor din R. Moldova, profesorul Petru Drăgan, șeful Clinicii de Urologie din Timișoara, România, la Simpozionul de Endourologie, Sovata, 2005
 Together with a great friend and teacher for the urologists from the Republic of Moldova, Professor Petru Drăgan, Head of the Urology Clinic from Timișoara, Romania, at the Endourology Symposium, Sovata, 2005

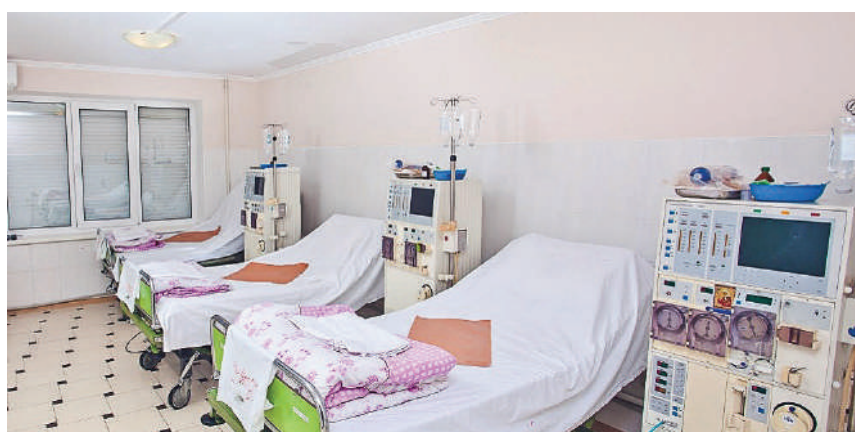
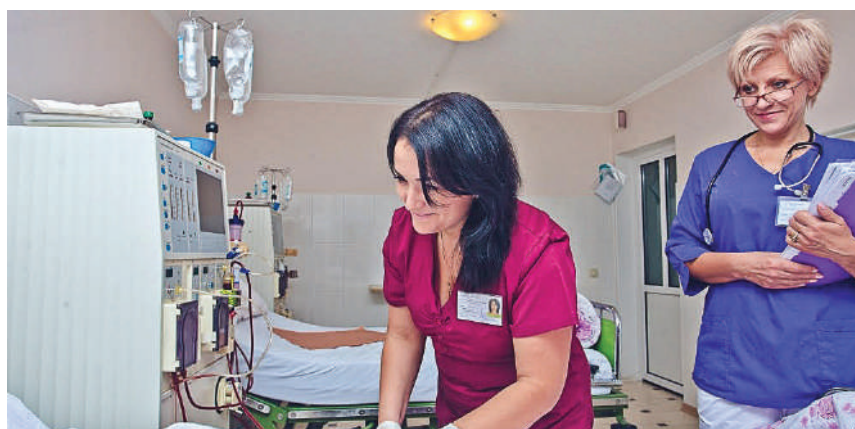
▲ Împreună cu profesorul Irina E. Tareeva, renumit nefrolog din Moscova, Federația Rusă
Together with Professor Irina E. Tareeva, famous nephrologist from Moscow, Russian Federation

▲ Distinși specialiști în domeniul urologiei, nefrologiei și transplantului renal în vizită la Chișinău. De la stânga spre dreapta: profesorul Valeriu S. Pilotovici (Minsk, Belarus), profesorul Petru Drăgan (Timișoara, România), profesorul Eugen I. Baran (Kiev, Ucraina), Chișinău, 1996
Distinguished specialists in urology, nephrology and kidney transplantation visiting Chișinău. From left to right: Professor Valeriu S. Pilotovici (Minsk, Belarus), Professor Petru Dragan (Timișoara, Romania), Professor Eugen I. Baran (Kiev, Ukraine), Chișinău, 1996

▼ Profesorul Ioanel Sinescu (București, România) – Doctor Honoris Causa al USMF „Nicolae Testemițanu”, octombrie 2015 / Professor Ioanel Sinescu (Bucharest, Romania) – Doctor Honoris Causa of “Nicolae Testemitanu” SUMPh, October 2015

◀ ▲ Secția de hemodializă „Dr. Pitel”
„Dr. Pitel” Haemodialysis Unit

◀ Secția de hemodializă, Spitalul Clinic
Municipal „Sfânta Treime”
Hemodialysis Unit, Municipal Clinical
Hospital “Sfânta Treime”

► Secția de hemodializă, Spitalul Clinic Municipal „Sfânta Treime” / Hemodialysis Unit, Municipal Clinical Hospital “Sfânta Treime”

▲ Secția de hemodializă, Institutul de Medicină Urgentă / Haemodialysis Unit, Institute of Emergency Medicine

▲ Conferențiarul Boris Sasu, șeful Secției de hemodializă, Spitalul Clinic Municipal „Sfânta Treime” / Associate professor Boris Sasu, head of Hemodialysis Unit, Municipal Clinical Hospital “Sfânta Treime”

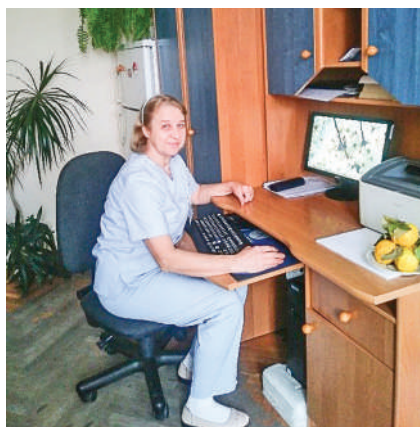

▲ Dumitru Mastak, șef secție / Dumitru Mastak, head of the unit

▼ Dr. Andrei Vasiliev, dr. șt. med. / Dr. Andrei Vasiliev, PhD

▼ Elena Butnaru, asistentă-șefă / Elena Butnaru, head nurse

▼ Dr. Rodica Negru-Mihalache / Dr. Rodica Negru-Mihalache

◀ ▲ Secția de hemodializă, Spitalul Clinic Municipal Bălți
Haemodialysis Unit, Bălți Municipal Clinical Hospital

◀ Dr. Sergiu Ostapov, șef secție, Dmitrii Babinetchi, inginer
Dr. Sergiu Ostapov, head of the unit, Babinetchi, engineer

- De Ziua Europeană a Donatorului, 2018
At the European Organ Donation Day, Chișinău, 2018

- „SPERANȚĂ PENTRU VIAȚĂ” - monument dedicat donatorilor și familiilor acestora. De Ziua Europeană a Donatorului, Chișinău, 2018
“HOPE FOR LIFE” - monument dedicated to donors and their families. European Day for Organ Donation and Transplantation, Chișinău, 2018

▲ Cu Alteța Sa Regele Mihai la Săvârșin, România 2002 / Together with His Highness, the King Mihai of Romania at the Săvârșin, România 2002

▼ Delegația Republicii Moldova la Congresul European de Urologie (EAU), Stockholm, Suedia, 2009
Delegation of the Republic of Moldova to the European Congress of Urology (EAU), Stockholm, Sweden, 2009

► Împreună cu academicianul Nicolae A. Lopatkin (Moscova), Milano, Italia, Congresul European de Urologie, 2008
Together with Academician Nicolae A. Lopatkin (Moscow), Milan, Italy, European Congress of Urology, 2008

▼ Delegația Republicii Moldova la Congresul European de Urologie (EAU), Milano, Italia, 2013 / Delegation of the Republic of Moldova to the European Congress of Urology (EAU), Milan, Italy, 2013

◀ Împreună cu foștii colegi la Congresul ERA-EDTA, München, Germania, 2010 (Gheorghe Boțan, Călărași, România; Adrian Tănase, Chișinău; Nelly Kotulevici, Harkov, Ucraina)
 Together with former colleagues at the ERA-EDTA Congress, Munich, Germany, 2010 (Gheorghe Boțan, Călărași, Romania; Adrian Tănase, Chișinău; Nelly Kotulevici, Kharkov, Ukraine)

▼ Delegația R. Moldova la Congresul European de Urologie (EAU), München, Germania, 2016 / Delegation of the Republic of Moldova to the European Congress of Urology (EAU), Munich, Germany, 2016

► Alături de prof. V. Bucuraș (Timișoara, România) și prof. P. Dainis (Vilnius, Lituania) la Congresul European de Urologie, Paris, Franța, 2006
Together with Prof. V. Bucuraș (Timișoara, Romania) and Prof. P. Dainis (Vilnius, Lithuania) at the European Congress of Urology, Paris, France, 2006

▼ Împreună cu colegii din Armenia și Kazahstan la Congresul European Renal ERA-EDTA, Paris, Franța, 2012 / Together with our colleagues from Armenia and Kazakhstan at the ERA-EDTA European Congress of Nephrology, Paris, France, 2012

◀ Profesorul Cătălin Pricop (Iași, România) / Professor Cătălin Pricop Iași, Romania

◀ Profesorul Jean- Pol Squifflet (Belgia) - mentorul relansării transplantului renal în Republica Moldova
Professor Jean-Paul Squifflet (Belgium) - mentor of the re-launch of kidney transplantation in the Republic of Moldova

▲ Spitalul Clinic Republican „Timofei Moșneaga”/ Republican Clinical Hospital „Timofei Moșneaga”

▲ Ion Ababii, rector al USMF „Nicolae Testemițanu”, dr. hab. șt. med., profesor universitar, academician al AȘM/ Ion Ababii, Rector of the “Nicolae Testemițanu” SUMPh, doctor habilitat in medical sciences, Professor, Academician of the ASM

▲ Dr. Anatol Ciubotaru, directorul SCR „Timofei Moșneaga”, dr. hab. șt. med., profesor universitar/ Dr. Anatol Ciubotaru, doctor habilitat in medical sciences, professor, manager of Republican Clinical Hospital “Timofei Moșneaga”

◀ Catedra de urologie și nefrologie chirurgicală, 2007
Urology and Surgical Nephrology Chair, 2007

▼ Colectivul Secției de urologie, Spitalul Clinic Municipal „Sfânta Treime”
Urology Unit team, Municipal Clinical Hospital “Sfânta Treime”

► Colectivul de medici
din Secția de urologie,
Institutul de Medicină
Urgentă
Urology Unit team,
Institute of Emergency
Medicine

▼ Catedra de urologie și nefrologie chirurgicală, 2017 / Urology and Surgical Nephrology Chair, 2017

▲ Clinica de Urologie, Dializă și Transplant Renal, 2017 / Urology, Dialysis and Kidney Transplantation Clinic, 2017

▼ Secția de urologie, Spitalul Clinic Republican, 2017 / Urology Unit, Republican Clinical Hospital, 2017

▲ Secția de hemodializă și transplant renal, Spitalul Clinic Republican, 2017 / Haemodialysis and Kidney Transplantation Unit, Republican Clinical Hospital, 2017

▼ BB Dializa, 2017 / BB-Dialysis Center, 2017

▲ Colectivul BB Dializa Bălți, 2018 / Bălți BB-Dialysis Center team, 2018

▼ O ședință de hemodializă, Centrul BB Dializa, Bălți, 2018 / Haemodialysis session, Bălți BB-Dialysis Center, 2018

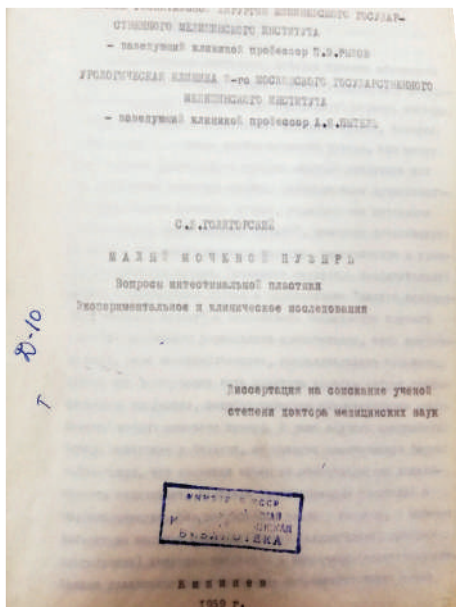

▲ Prof. J.-P. Squifflet din nou la Chișinău, împreună cu colectivul Secției de hemodializă și transplant renal, 2018 / Professor J.-P. Squifflet in Chișinău, together with Haemodialysis and Kidney Transplantation Unit team, 2018

▼ Echipa de transplant renal în Secția de terapie intensivă / Kidney Transplantation team in Intensive Care Unit

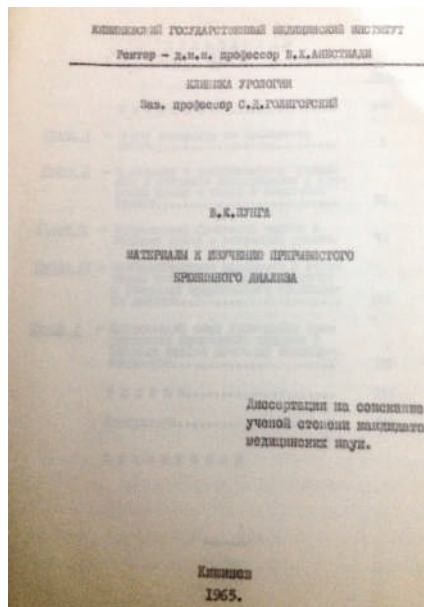

PRIMELE TEZE ȘTIINȚIFICE SUSȚINUTE DE ȘAȘANȚII UROLOGI DIN REPUBLICA MOLDOVA

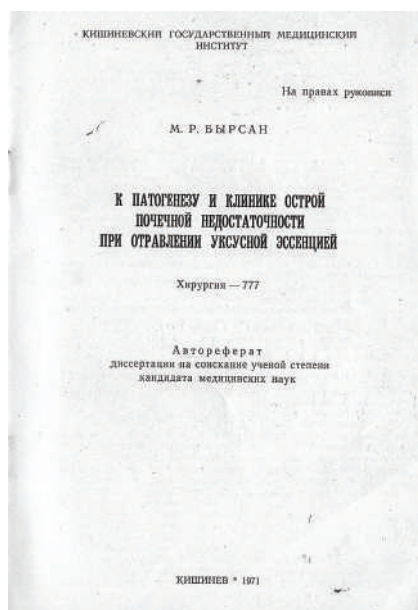

- ▲ Goligorskii, Solomon D. Vezica urinară mică. Întrebări referitor la plastia intestinală: cercetare experimentală și clinică : Disertația de doctor habilitat în științe medicale. Chișinău, 1959 / Goligorskii, Solomon David. The small bladder. Questions about intestinal plasty: experimental and clinical research : Doctor habilitat in medical sciences thesis. Chișinău, 1959.

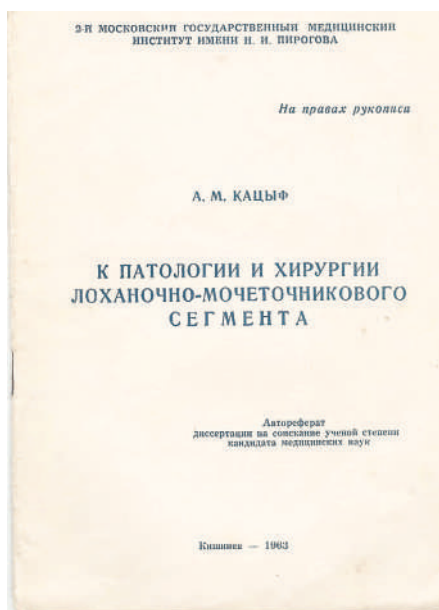
THE FIRST PHD THESES DEFENDED BY SCIENTISTS IN UROLOGY FROM THE REPUBLIC OF MOLDOVA

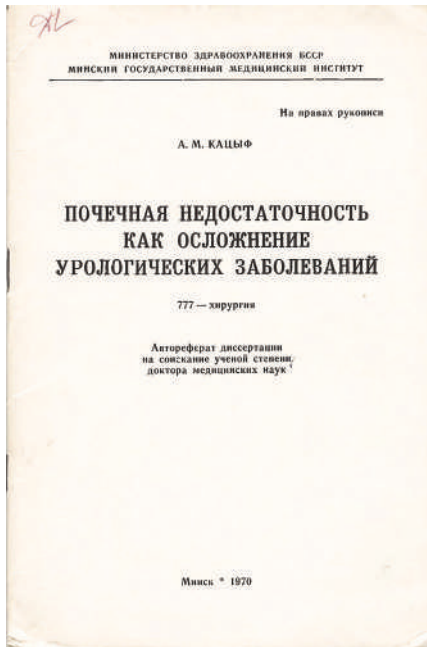
- ▲ Punga, Vladimir. Materialele la studierea dializei abdominale semicontinue : Disertația de doctor în științe medical / V. Punga ; conducător șt.: S. Goligorskii. Chișinău, 1965 / Punga, Vladimir. Materials in the study of semi-continuous abdominal dialysis : PhD thesis in medical sciences / V. Punga ; scientific coordinator: S. Goligorskii. Chișinău, 1965.

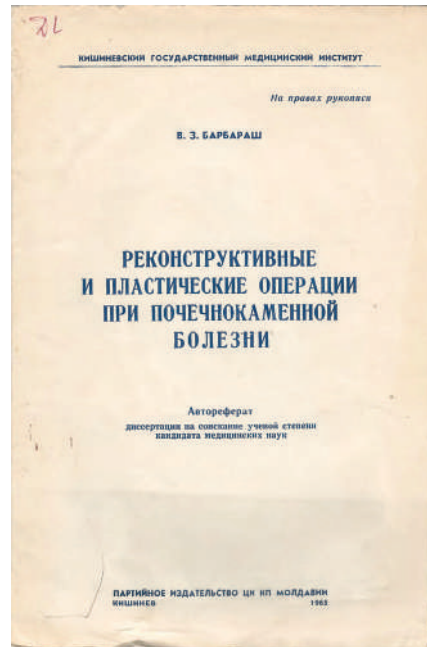
- ▲ Bîrsan, Mihail. Patogenia și clinica insuficienței renale acute în otrăvirile cu esență de oțet : Autoreferatul tezei de doctor în științe medicale / M. Bîrsan ; conducător șt.: S. Goligorskii. Chișinău, 1971 / Bîrsan, Mihail. Pathogenesis and clinical presentation of acute renal failure in poisoning with vinegar essence : Self-reference of PhD thesis in medical sciences / M. Bîrsan ; scientific coordinator: S. Goligorskii. Chișinău, 1971.

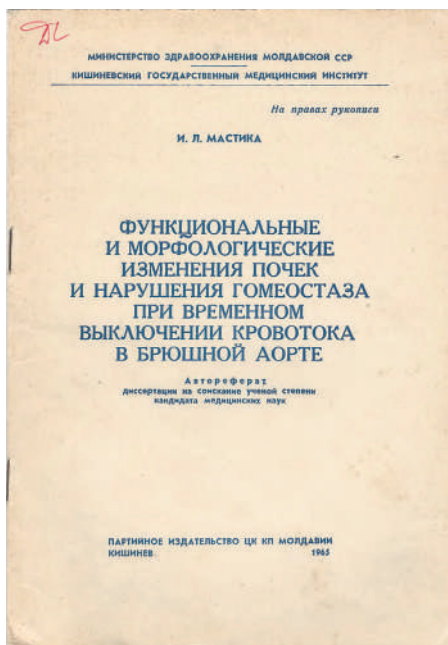
- ▲ Kațif, Alexei. Patologia și chirurgia segmentului pielo-ureteral : Autoreferatul tezei de doctor în științe medicale / A. Kațif ; conducător șt.: S. Goligorskii. Chișinău, 1963 / Kațif Alexei. Pathology and surgery of the pyeloureteral segment : Self-reference of PhD thesis in medical sciences / A. Kațif ; scientific coordinator: S. Goligorskii. Chișinău, 1963.

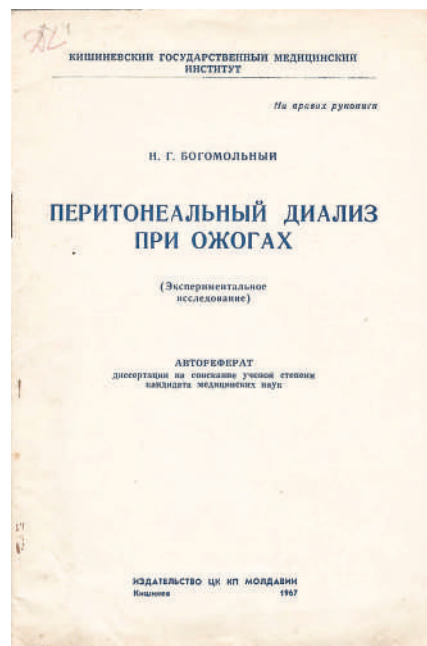
- ▲ Kačyŭf, Alexei. Insuficiența renală ca complicație a maladiilor urologice : Autoreferatul tezei de doctor habilitat în științe medicale / A. Kačyŭf ; consultant șt.: S. Goligorskii. Minsk, 1970 / Kačyŭf, Alexei. Renal insufficiency as complication of urological diseases : Self-reference of doctor habilitat in medical sciences thesis / A. Kačyŭf ; scientific coordinator: S. Goligorskii. Minsk, 1970.

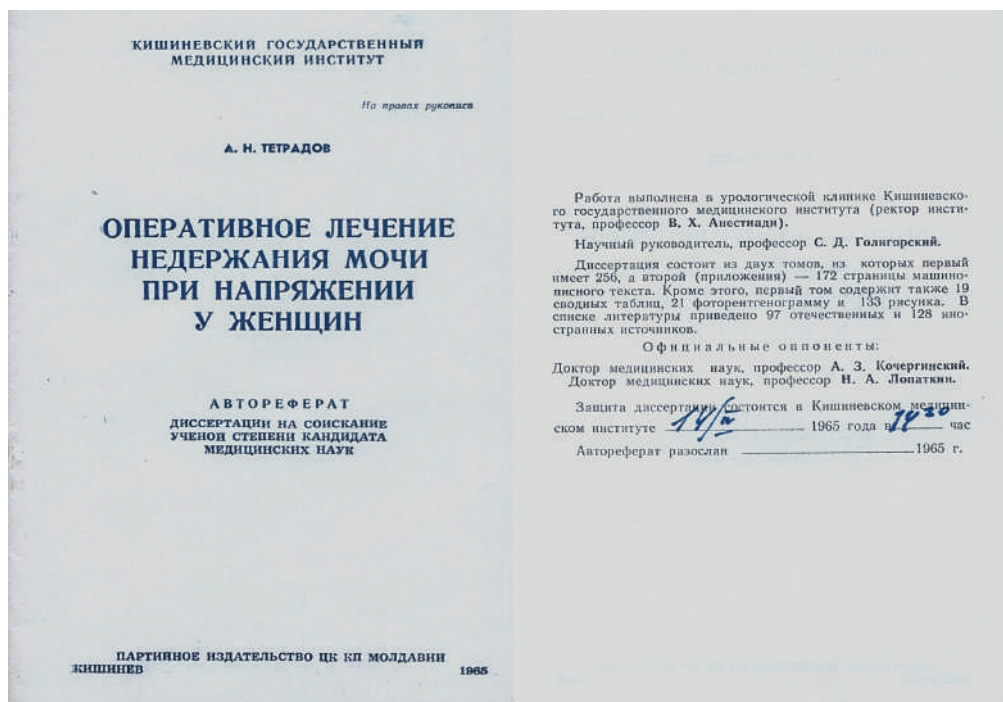
- ▲ Barbaraș, Vladimir. Operațiile reconstructive și plastice în urolitiază : Autoreferatul tezei de doctor în științe medicale / V. Barbaraș ; conducător șt.: S. Goligorskii. Chișinău, 1965 / Barbaraș, Valdimir. Reconstructive and plastic surgeries in urolithiasis : Self-reference of PhD thesis in medical sciences / V. Barbaraș ; scientific coordinator: S. Goligorskii. Chișinău, 1965.

- ▲ Mastika, I. Modificările funcționale și morfologice și dereglările homeostazei la întreruperea temporară a circuitului sanguin în aorta abdominală : Autoreferatul tezei de doctor în științe medicale. Chișinău, 1965 / Mastika, Ion. Functional and morphological changes and haemostasis disorders in temporary interruption of the bloodstream in the abdominal aorta : Self-reference of PhD thesis in medical sciences. Chișinău, 1965.

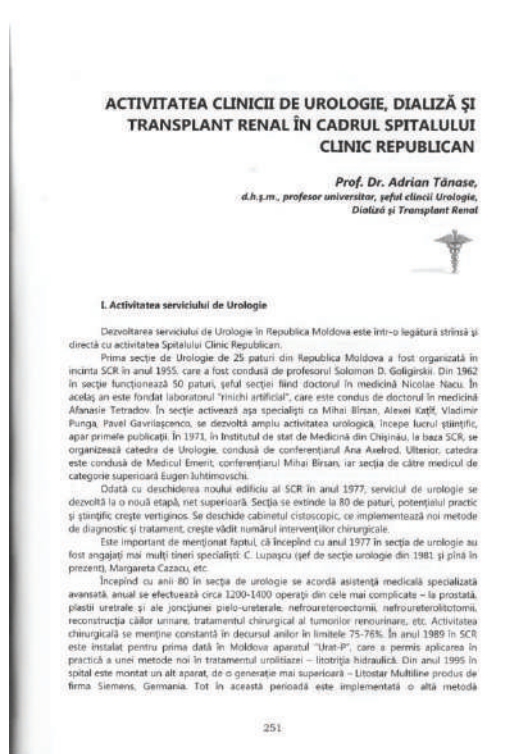

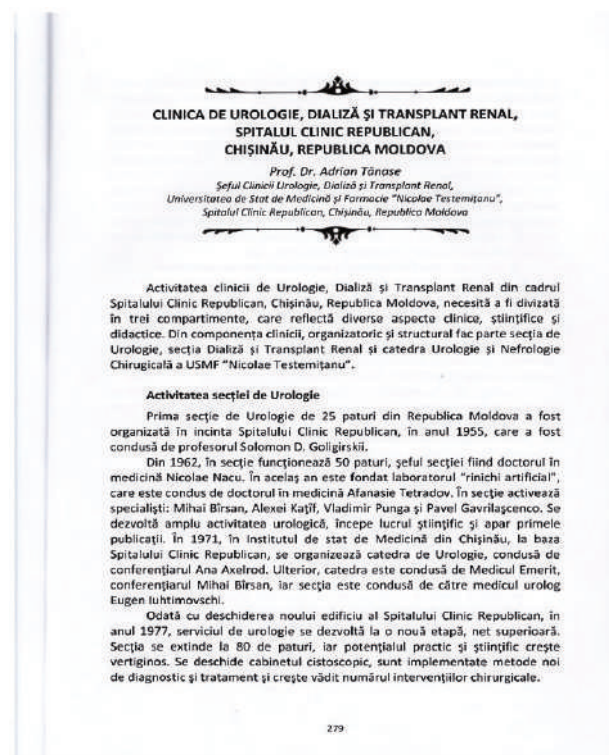
- ▲ Bogomolnii, Naum. Dializa peritoneală în arsuri : Autoreferatul tezei de doctor în științe medicale / N. Bogomolnii ; cond. șt.: S. Goligorskii. Chișinău, 1967 / Bogomolnii, Naum. Peritoneal dialysis in burns : Self-reference of PhD thesis in medical sciences / N. Bogomolnii ; scientific coordinator: S. Goligorskii. Chișinău, 1967.

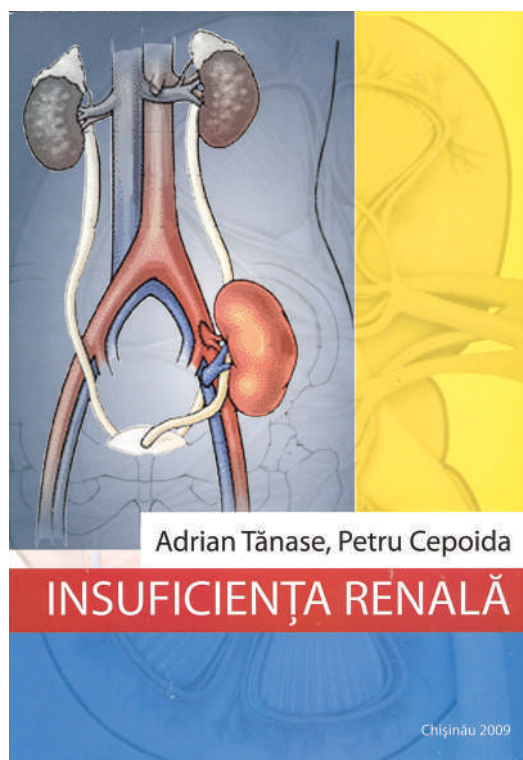
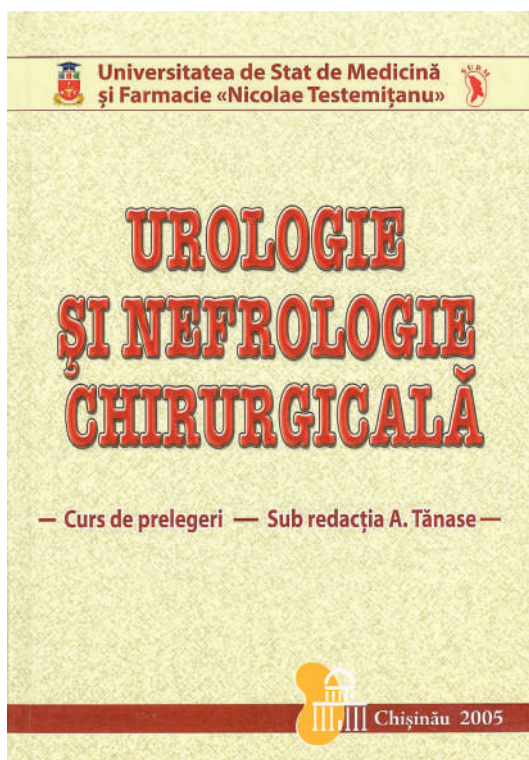
- ▲ Tetradov, Afanasie. Tratatamentul chirurgical a incontinenței de urină de efort la femei : Autoreferatul tezei de doctor în științe medicale / A. Tetradov ; cond. șt.: S. Goligorskii. Chișinău, 1967 / Tetradov, Afanasie. Surgical treatment of effort urinary incontinence in women :Self-reference of PhD thesis in medical sciences / A. Tetradov ; scientific coordinator: S. Goligorskii. Chișinău, 1967.

- ▼ Date istorice privind serviciul de urologie, dializă și transplant renal din Republica Moldova publicate în „Istoria urologiei românești, 2011 / Historical data on urology, dialysis and kidney transplantation service in the Republic of Moldova published in the “History of Romanian Urology”, 2011

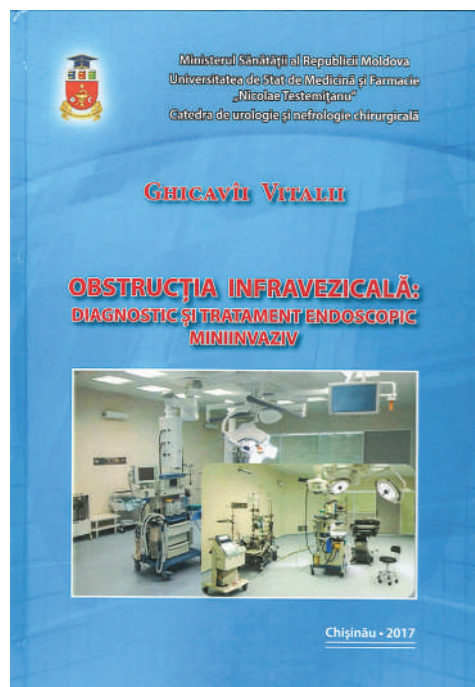
- ▲ Date istorice privind serviciul de urologie, dializă și transplant renal din Republica Moldova publicate în „Istoria urologiei românești”, 2017 / Historical data on urology, dialysis and kidney transplantation service in the Republic of Moldova published in the “History of Romanian Urology”, 2017

- ▲ Curs de prelegeri „Urologie și nefrologie chirurgicală” / Red.: Adrian Tănase. Chișinău, 2005 / Course of lectures “Urology and surgical nephrology” / Redaction: Adrian Tănase. Chișinău, 2005.
- ▲ Monografia „Insuficiența renală” / Adrian Tănase, Petru Cepoia. Chișinău, 2009 / Monograph „Renal insufficiency” / Adrian Tănase, Petru Cepoia. Chișinău, 2009.

▲ Monografia „Tratamentul multimodal al nefrolitiazii complicate” / Emil Ceban. Chișinău, 2013 / Monograph “Multimodal treatment of complicated nephrolithiasis” / Emil Ceban. Chișinău, 2013.

▲ Monografia „Obstrucția infravezicală: diagnostic și tratament endoscopic miniinvaziv” / Vitalie Ghicavii. Chișinău, 2017 / Monograph “Infravesical obstruction: diagnosis and mini-invasive endoscopic treatment” / Vitalie Ghicavii. Chișinău, 2017.

▲ Monografia „Epidemiologia disfuncției erectile în Republica Moldova” / Ion Dumbrăveanu. Chișinău, 2017 / Monograph “Epidemiology of erectile dysfunction in the Republic of Moldova” / Ion Dumbrăveanu. Chișinău, 2017.

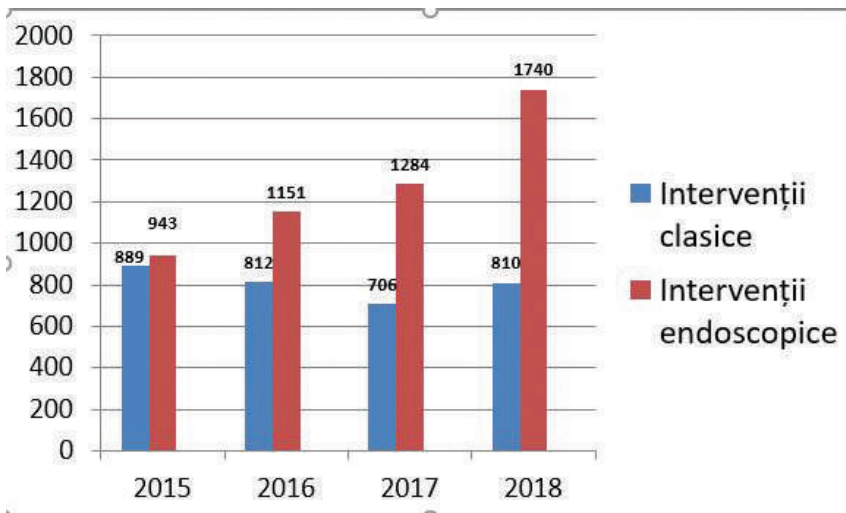
▲ Spitalul Clinic Republican „Timofei Moșneaga”: Album ilustrat dedicat jubileului de 200 ani de la fondare /Anatol Ciubotaru, Adrian Tănase ; responsabil de ediție: A. Tănase. Chișinău, 2017 / Republican Clinical Hospital “Timofei Moșneaga”: Illustrated album dedicated to the jubilee of 200 years since its founding / Anatol Ciubotaru, Adrian Tănase ; editor-in-Chief: A. Tănase. Chișinău, 2017.

INDICIILE DE ACTIVITATE A SECȚIEI DE UROLOGIE, SPITALUL CLINIC REPUBLICAN „TIMOFEI MOȘNEAGA”

ACTIVITY INDICES OF UROLOGY UNIT, REPUBLICAN CLINICAL HOSPITAL “TIMOFEI MOȘNEAGA”

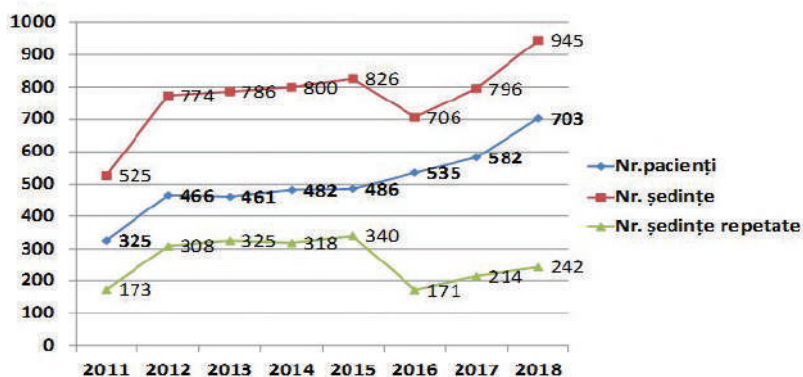

◀ Evoluția intervențiilor chirurgicale endourologice în perioada anilor 1998-2018 (fără ESWL) / Evolution of classical and endoscopic surgeries during 2015-2018 (without ESWL)

◀ Evoluția intervențiilor chirurgicale clasice și endoscopice în perioada anilor 2015-2018 (fără ESWL) / Evolution of endourological surgeries during 1998-2018 (without ESWL)

Activitatea cabinetului de litototriție (ESWL) în perioada anilor 2011-2018

Raportul intervențiilor endourolactice și clasice în perioada anilor 2015-2018 (fără ESWL) / Relation of endourolactic and classical interventions during 2015-2018 (without ESWL)

Anii	Intervenții endourolactice, %	Intervenții clasice, deschise, %
2015	50	50
2016	58,4	41,4
2017	64,5	35,5
2018	68,3	31,7

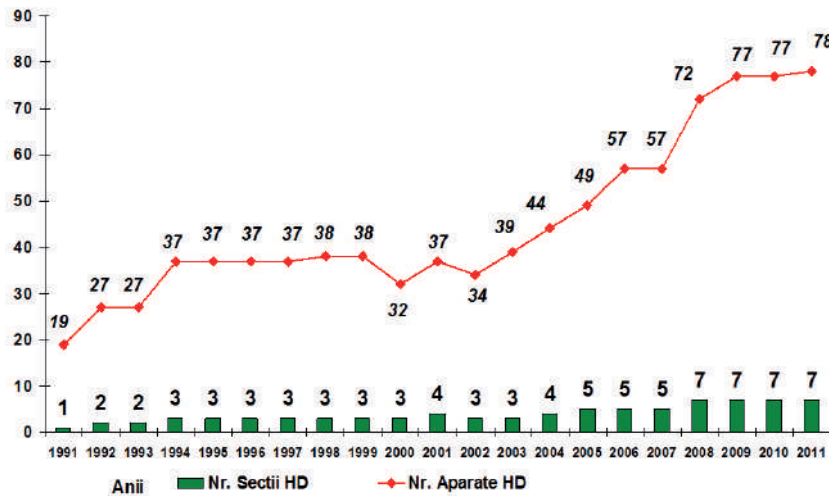
Raportul total al intervențiilor efectuate în perioada anilor 2015-2018 / Total report of surgeries performed during 2015-2018

Anii	Intervenții endourolactice, miniminvasive, ESWL, %	Intervenții clasice, deschise, %
2015	59,1	40,9
2016	67,5	32,5
2017	72,3	27,7
2018	81,9	18,1

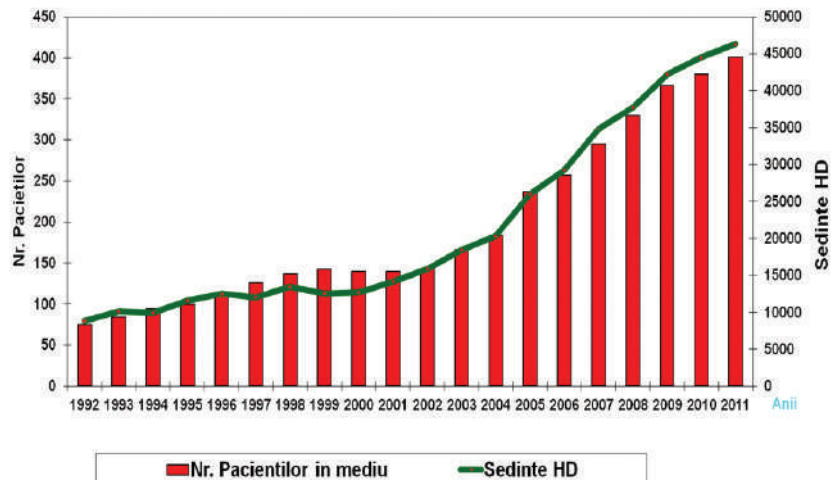
▼ **Indicii de activitate a serviciului de dializă și transplant renal din Republica Moldova / Data on activity of dialysis and kidney transplantation service in the Republic of Moldova**

Evoluția Serviciului de Dializă din Republica Moldova: Dinamica secțiilor și nr. de aparate "rinichi artificiali", (anii 1991-2011)

Evoluția Serviciului de Dializă din Republica Moldova: Numărul pacienților tratați în medie pe an și numărul de ședințe HD efectuate

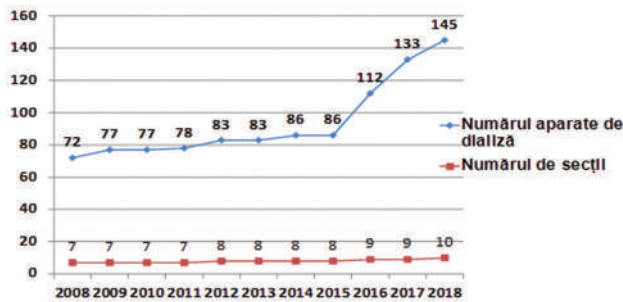

Numărul de secții și „locuri dializă” în perioada anilor 2008-2018 în R. Moldova

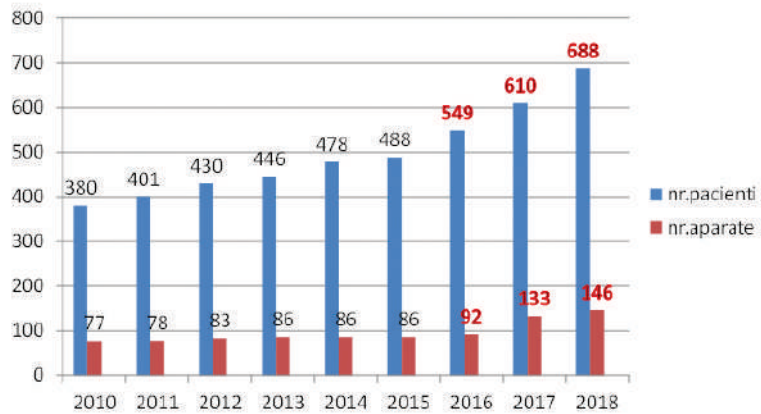
◀ ▼ Indicii de activitate a serviciului de dializă și transplant renal din Republica Moldova / Data on activity of dialysis and kidney transplantation service in the Republic of Moldova

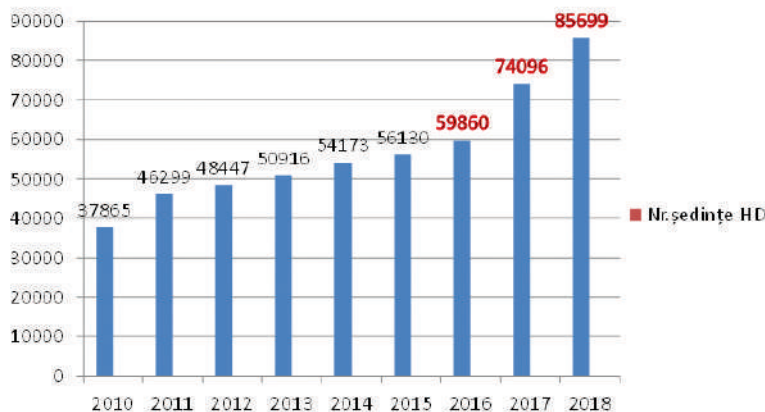
Centre dializă la 1 mln populație – 2,9
Aparate dializă la 1 mln populație – 41,7

Indicii de activitate a serviciului de dializă din R. Moldova (nr. pacienți, nr. aparate dializă), anii 2010-2018

Numărul total de ședințe de hemodializă efectuate în perioada anilor 2010-2018

Incidența insuficienței renale acute (injuria acută a rinichiului) în R. Moldova – tratați cu hemodializă în secțiile din IMSP, anii 2008-2018

INDICII	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Nr. pacienți tratați	49	50	56	35	69	70	53	62	115	131	158
Nr. ședințe hemodializă	410	372	392	214	367	314	273	800	675	700	1511
Pacienți decedați	14	20	13	17	17	28	20	23	38	42	59
Letalitatea (%)	28,0	40,0	23,2	48,6	24,6	40,0	37,7	37,0	33,0	32,0	37,3

◀ ▼ Indicii de activitate a serviciului de dializă și transplant renal din Republica Moldova / Data on activity of dialysis and kidney transplantation service in the Republic of Moldova

Rezultatele activității Secției Transplant Renal, SCR "Timofei Moșneaga", în perioada anilor 2011-2018

Anul	Donator în viață	Donator cadavru	Total	Supraviețuire transplant	Supraviețuire pacienți
2011	1	-	1		
2012	4	-	4		
2013	6	-	6		
2014	2	8	10		
2015	4	6	10		
2016	8	14	22		
2017	2	17	19		
2018	6	7	13		
Total	33	52	85	69 (81,2%)	73(86,0%)

Rezultatele activității Centrului Transplant Renal al SCR în perioada anilor 1982-2018 (la data de 31 decembrie 2018)

- Anii 1982-1999: sau efectuat 242 operații Transplant Renal, toate cu rinichi de cadavru în moarte biologică;
- Anii 2000-2008: sau efectuat 21 operații TR, inclusiv 6 cu rinichi de la donator cadavru în "moarte cerebrală" și 15 cu rinichi de la donator în viață;
- Anii 2011-2018: sau efectuat 85 operații TR, inclusiv 52 cu rinichi de la donator cadavru în "moarte cerebrală" și 33 cu rinichi de la donator în viață;
- În decurs de 35 ani sau efectuat 349 operații Transplant Renal;
- La evidență sunt 102 pacienți cu Transplant Renal;

► ▼ Indicii de activitate a serviciului de dializă și transplant renal din Republica Moldova / Data on activity of dialysis and kidney transplantation service in the Republic of Moldova

Terapia Renală de Substituție în R. Moldova la 31 decembrie 2018

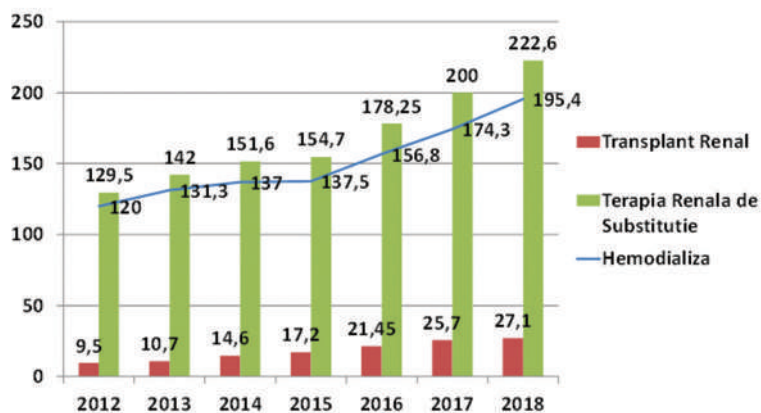
Populația țării, mln	Nr. secții / aparate HD	Pacienți tratați în mediu cu HD		Pacienți în viață cu transplant renal (Tx)		Terapia Renală de Substituție	
		În total	La 1 mln populație	În total	La 1 mln populație	În total	La 1 mln populație
3,5	10/146	688	196,6	102	29,1	790	225,7

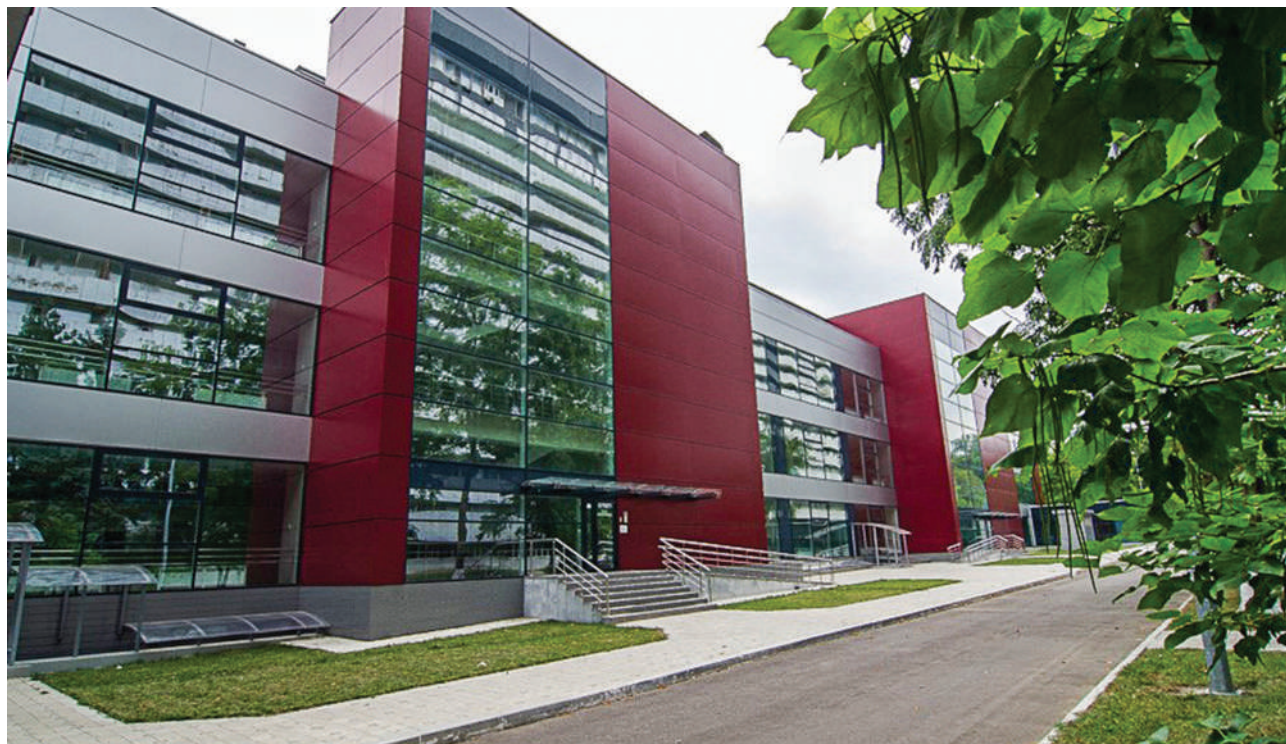
Notă:

1. Necesitatea în Terapia Renală de Substituție în IRC în R.Moldova este de circa 400 pacienți/mln populație;
2. În anul 2018 acest indice a constituit 225,7 pacienți la 1 mln, o creștere de 32,5% comparativ cu anul 2015;

Terapia Renală de Substituție în Republica Moldova (HD + TR) la 1 mln/populație (anii 2012-2018)

▲ Blocul chirurgical, Spitalul Clinic Republican „Timofei Moșneaga” / Surgical Department, Republican Clinical Hospital „Timofei Moșneaga”

▼ Sala de intervenții endourologice, Spitalul Clinic Republican „Timofei Moșneaga” / Endourology operating room, Republican Clinical Hospital „Timofei Moșneaga”

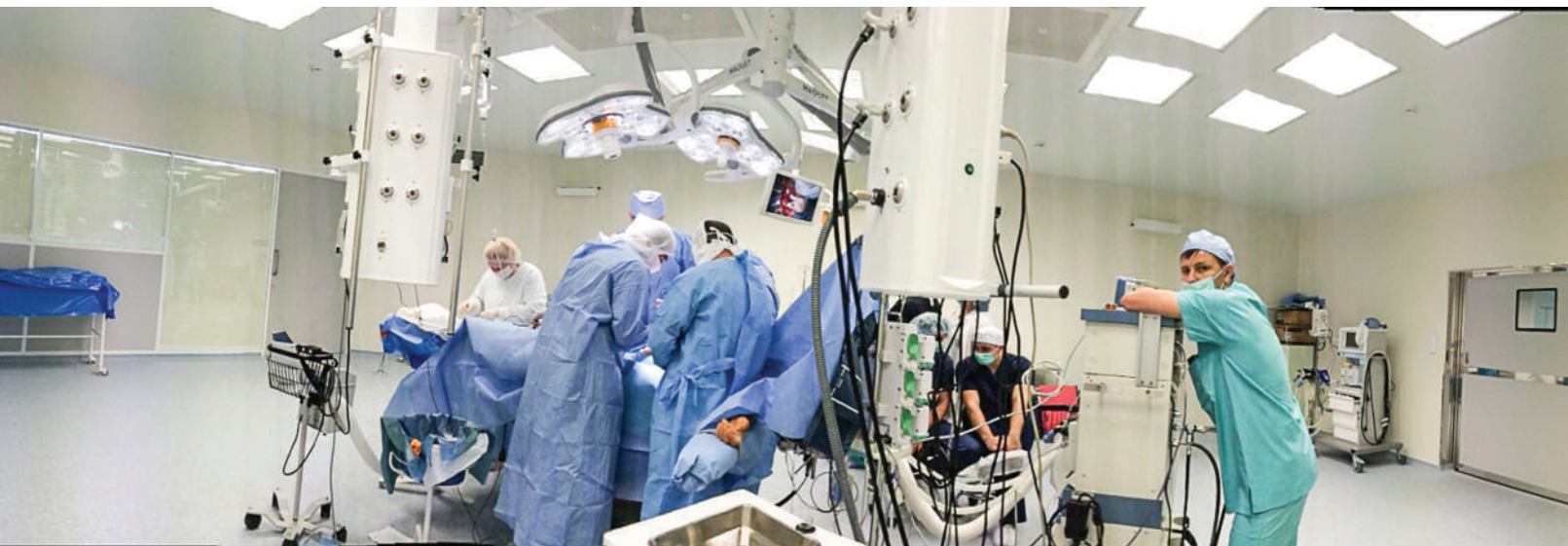

▲ O intervenție urologică complicată.../ A difficult urological surgery...

▼ Sala de terapie intensivă/ Intensive Care Unit

▲ Operația „transplant renal” / Kidney transplant surgery

▼ Centrul BB Dializa, Chișinău, 2017 / BB Dialysis Center, Chișinău 2017

*Foto-vernisaaj
„Locuri mai mult, sau mai
puțin cunoscute...”*

Autor: prof. Adrian TĂNASE

*Photo-gallery
“More or less known places...”
Author: prof. Adrian TĂNASE*

▲ Atena, Grecia, 1998 / Athens, Greece, 1998

▼ Demre (Kale), Turcia, 2004 / Demre (Kale), Turkey, 2004

Foto-vernisaj: „Locuri mai mult,
sau mai puțin cunoscute...”
Autor: Adrian Tănase

Photo-gallery: „More or less known
places...”
Author: Adrian Tănase

▲ Montreal, Canada, 2005 / Montreal, Canada, 2005

▼ Monaco, Monte Carlo, 2004 / Monaco, Monte Carlo, 2004

Foto-vernisaj: „Locuri mai mult,
sau mai puțin cunoscute...”
Autor: Adrian Tănase

Photo-gallery: „More or less known
places...”
Author: Adrian Tănase

▲ Bruxelles, Belgia. Manneken Pis, 2000 / Bruxelles, Belgia. Manneken Pis, 2000

▲ Geneva, Elveția, lacul Lemán, „jetul de apă” – Jet D’Eau / Geneva, Switzerland, Lemán Lake

▼ Oceanul Pacific, Los Angeles, SUA, 1997 / Pacific Ocean, Los Angeles, USA, 1997

Foto-vernisaj: „Locuri mai mult,
sau mai puțin cunoscute...”
Autor: Adrian Tănase

Photo-gallery: „More or less known
places...”
Author: Adrian Tănase

▲ Oceanul Pacific, Australia, 1997 / Pacific Ocean, Australia, 1997

▼ Flamingo, San Diego, SUA / Flamingos, San Diego, SUA

▲ Havuzul de lângă Canberra, Australia / Fountain near Canberra, Australia

▼ Teatrul de Operă, Sydney, Australia / Opera Theater, Sydney, Australia

▲ O noapte în San Diego, SUA / One night in San Diego, USA

▼ Munții „Trei surori”, Australia / „Three sisters” Mountain, Australia

Foto-vernisaj: „Locuri mai mult
sau mai puțin cunoscute...”
Autor: Adrian Tănase

Photo-gallery: „More or less known
places...”
Author: Adrian Tănase

▲ Rio-de-Janeiro, Brazilia. Cristos Mântuitorul, 2007 / Rio-de-Janeiro, Brazil, Christ the Redeemer, 2007

▼ Eclipsa de soare, Băile Herculane, România / Sun Eclipse, Herculane Baths, Romania

▲ Orheiul Vechi, Republica Moldova / The Old Orhei, Republic of Moldova

▼ Brănești, „Epoca de piatră” / Branesti, the „Stone Age” Cave

Foto-vernisaj: „Locuri mai mult,
sau mai puțin cunoscute...”
Autor: Adrian Tănase

Photo-gallery: „More or less known
places...”
Author: Adrian Tănase

▲ Spitalul Clinic Republican în miez de toamnă (vedere de la etajul 10), 2000 / Republican Clinical Hospital in autumn (view from the 10th floor), 2000

▼ Blocul chirurgical, Spitalul Clinic Republican „Timofei Moșneaga” (vedere de la etajul al 10-lea), vara 2017 / Surgical Department, Republican Clinical Hospital „Timofei Moșneaga” (view from the 10th floor), summer 2017

